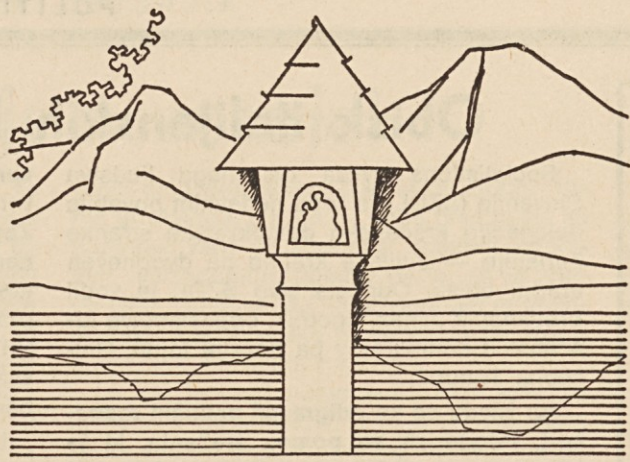

NAS TEDNIK

KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIII. / ŠTEVILKA 33

CELOVEC, DNE 12. AVGUSTA 1971

CENA 2.50 ŠILINGA

OB OTVORITVI 20. LESNEGA VELESEJMA:

Iz malega raste veliko

„Danes otvarja Celovška velesejska družba 20. Avstrijski lesni velesejem in s tem proslavlja jubilej resnično mednarodnega pomena. Dvajset strokovnih velesejmov — dvajset let intenzivnega, iniciativnega in nadvse uspešnega dela! Če se spomnimo skromnih začetkov iz časa po drugi svetovni vojni, gotovo lahko z zadovoljstvom gledamo na dosedaj doseženo!“

Te besede je med drugim naslovil celovški župan in predsednik Avstrijskega lesnega velesejma v Celovcu, deželni poslanec Ausserwinkler preteklo soboto dopoldne ob njegovi dvajseti otvoritvi na številne domače in tuje častne goste kot tudi na vidne osebnosti javnega, gospodarskega, cerkvenega in političnega življenja. Poleg avstrijskih ministrov dr. Weihsa in Frühbauerja so bili navzoči: poljski minister za gozdarstvo ing. Popko, romunski lesnoindustrijski minister dipl. ing. Suder, zahodnonemški državni tajnik v poljedelskem ministru Logemann, madžarski namestnik gozdarskega ministra Földes in številni diplomatski predstavniki na velesejmu zastopanih držav.

Predsednik, župan Ausserwinkler je v svojih uvodnih izjavah izrazil še naslednje pomembne ugotovitve:

„Avstrijski lesni velesejem pa ne prikazuje le avstrijsko gospodarstvo, temveč že od nekdanjega posega tudi preko avstrijskih mej in je na ta način postal prava prekretnica med Vzhodom in Zahodom na tem pomembnem gospodarskem področju. Posebno intenzivne so naše zveze z Jugoslavijo, ki je po svojih, Avstriji najbližjih republikah Sloveniji in Hrvaški že več zapovrstnih let zastopana v Celovcu. — Isto velja za sosedno italijansko pokrajino Furlanijo — Julijsko Benečijo. Pa tudi Romunija in Poljska že spadata k stalnim razstavljalcem, ki se jim letos zopet pridružuje Sovjetska zveza, nadalje je zastopana Češkoslovaška, Madžarska in Albanija, z zahoda pa posebna razstava Zvezne republike Nemčije in San Marina. Dejstvo, da prihajajo najvidnejši predstavniki najvažnejših držav razstavljalci v Celovec, je nesporen dokaz za priznanje, ki ga Avstrijski lesni velesejem uživa v teh deželah.“

Ob koncu govora je poudaril zlasti zelo harmonično sodelovanje v velesejskem nadzornem odboru in se zahvalil vsem nastavljenecem velesejske uprave za njihovo neumorno delo, posebno pa še njenemu ravnatelju dr. Kleindienstu.

Naslednji govornik, velesejski predsednik in predsednik koroške Trgovske in obrtne zbornice dipl. ing. P f r i m e r je v svojih izjavah poudaril veliki pomen in sloves, ki si ga je Celovški velesejem pridobil v dveh desetletjih svojega obstoja. Nadalje je navedel zanimiv vzporedni razvoj in porast med Celovškim velesejmom ter koroškim obrtnim gospodarstvom. V primeri z drugimi avstrijskimi deželami je Koroška v tem časovnem razdobju zlasti v razvoju industrije doživela močan porast.

Deželni glavar S i m a se je v svojem govoru še bolj podrobno bavil z razvojem ko-

VAŽNO!

V zakonu o pomoči družinam so predvidene tudi olajšave glede voženj učencev, dijakov in študentov v šole. Vsi učenci in dijaki, ki obiskujejo javne šole in šole s pravico javnosti, imajo prosto vožnjo na železnicah in avtobusih do razdalje 100 km. Potrebne formulare dobite na železniških in avtobusnih postajah. Tozadavne vloge je treba vložiti pri pristojnih železniških in avtobusnih postajah.

roške industrije po drugi svetovni vojni. Med drugim je omenil, da je bil lani na Koroškem prirastek industrijske proizvodnje 11% v primeri z 8.9% avstrijskega povprečja. Proizvodni indeks koroške industrije pa je bil v letošnjem aprilu celo za 58% višji od onega v l. 1964.

Kot zadnji govornik je poljedelski minister dr. Weihs uvodoma pohvalil neumorno delo velesejskega predsedstva in ravnateljstvo, nato pa se je precej izčrpno bavil z razvojem avstrijskega gozdnega gospodarstva v zadnjih dvajsetih letih. V tem času je bilo na novo pogozdenih 236.000

hektarov zastarelega gozda in zgrajenih 28 tisoč kilometrov gozdnih poti. Kot najvažnejšo družabnico gozdnega gospodarstva je minister omenil žagarsko industrijo, ki skoraj stodontno predeluje le domači les. Pred dvajsetimi leti je predelala komaj 250 tisoč kub. metrov, lani pa 1,3 milijone. — Po njegovih zaključnih besedah je vojaška godba zaigrala obe himni, nakar je minister dr. Weihs prežagal drevesno deblo in tako simbolično odprl velesejem.

„Iz malega raste veliko,“ smo že v začetku rekli. To pravilo velja v polni meri tudi za Celovški velesejem, ki se je pred dvajsetimi leti začel kot skromen jesenski praznik celovškega Olepševalnega društva in se nato vedno bolj razvijal v reprezentativno razstavo koroške pridnosti in podjetnosti ter celotnega avstrijskega lesnega gospodarstva. Je to gospodarska prireditve, ki ima vsedržavni in tudi mednarodni pomen, saj je letos na primer med razstavljalci 47 odstotkov inozemskih. Upajmo in želimo, da bi njegov razvoj šel v tem pravcu tudi v prihodnjih desetletjih!

Jugoslavija v nevarnosti?

Že dokaj shlahjeno razmerje med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, ki ga je povzročil prelom med Stalinom in Titom leta 1948, se je po okupaciji Češkoslovaške še bolj poslabšalo. Jugoslovanski sistem samoupravljanja namreč pri sovjetskih voditeljih že od nekdanjega ne uživa posebne naklonjenosti. Zato se tembolj vsiljuje vprašanje, ali bo Sovjetska zveza tudi v jugoslovanskem primeru kaznovala samostojno pot socializma z vojaško intervencijo.

Čeprav je torej Brežnjevi razglasil svojo teorijo o omejeni suverenosti socialističnih držav, ki naj bi Sovjetski zvezi zagotovila pravico do obrambe socializma v drugih vzhodnoevropskih socialističnih državah, je zelo važno dejstvo, da spada Jugoslavija v skupino neuvrščenih držav (blockfreie Staaten) in potemtakem ni članica varšavskega pakta, kakor je to Češkoslovaška. Sovjetska zveza pa bi morala v primeru okupacije računati z odločnim oboroženim odporom ju-

goslovanskih narodov, kar pa bi imelo za posledico zaostritev mednarodnega položaja v Evropi in na svetu sploh. Sovjetska zveza Jugoslavije ne more prištevati k svojem bloku ali k svojem imperiju; zato se da primer Češkoslovaške le težko primerjati z jugoslovanskim vprašanjem.

Verjetno bi Sovjetska zveza ne zasedla Češkoslovaško, če bi ta od začetka pokazala večjo samozavest v zunanji politiki, predvsem pa bi morala pokazati več volje, da tudi z orožjem brani svojo državno neodvisnost pred vsakomur, kdor bi jo skušal zasesti. Ako bi Sovjetska zveza vedela, da bi pomenil poskus zasedbe Češkoslovaške vojno, bi se komaj odločila za zasedbo ČSSR. Kajti težko si moremo predstavljati državo, ki bi dandanes tebi nič meni nič začela z vojno, saj nihče ne more predvideti, kako bi se to končalo. Spomnimo se, kako je Jugoslavija reagirala na zasedbo Češkoslovaške leta 1968: jasno je dala svetu oziroma Sovjetski zvezi vedeti, da bi se v primeru zasedbe Jugoslavije odločno borila proti agresorju. To je bila tudi edino pravilna reakcija, kateri so v mednarodni politiki posvečali veliko pozornosti.

Sploh je Jugoslavija že mnogokrat dala vedeti vsem, da se bo branila z orožjem, če bi jo skušal kdo zasesti. Do poskusa zasedbe Jugoslavije bi lahko prišlo samo v primeru, da bi nekdo poklical sovjetsko vojsko tja. Kdo neki bi to storil? Lahko bi storil nekdo, ki si zaželi lepe visoke stolčke ter upa potom vojaškega ali političnega udara doseči ta cilj. Tu pa moramo reči: od Jugoslovanov samih bo odvisno, da vsak tovrsten udar ne le preprečijo, ampak že vnaprej onemogočijo s svojo lastno politično aktivnostjo in gospodarsko uspešnostjo. Svojo usodo morajo sami aktivno oblikovati, v svobodni medsebojni diskusiji in sporazumih. In če bodo probleme sproti realistično reševali, do „kritičnih ur“ in nevarnosti sploh ne more priti.

Ob vsem tem lahko mirno rečemo, da naj se Jugoslavija ne vdaja prividnim strahovom; namesto tega naj se krepko loti svojih političnih, predvsem pa gospodarskih problemov. En korak v to smer smo že opazili: imamo pred očmi nedavno sklenjene ustavne spremembe. Zelo verjetno pa širijo psihozo dozdevne zunanje nevarnosti prav tisti, ki bi bili radi „kaj več“ in skušajo potemtakem preprečiti vsako resnično politično ter gospodarsko reformo.

Tuji kapital v Avstriji

Delavska zbornica Avstrije je v začetku letošnjega leta pri dunajski založbi Europa Verlag izdala študiji Oskarja Grünwolda in Ferdinanda Lacine „Indonezijski kapital v avstrijskem gospodarstvu“. Študija obravnava med drugim vlogo tujega kapitala pri različnih pravnih oblikah, inozemski kapital in njegovo poreklo po deželah in položaj posameznih gospodarskih panog. V svojem drugem delu pa to zanimivo delo razčlenjuje posledice tujih investicij v Avstriji in motive, ki igrajo kakršnokoli vlogo pri neposrednih naložbah v Avstriji.

Najnovejša bilanca kaže, da tuji kapital v Avstriji vedno bolj prodira, saj se je njegova udeležba v prvih treh mesecih letos zopet radikalno povečala. Direktne udeležbe tujega kapitala pri avstrijskih podjetjih so porasle za 961 milijonov šilingov. Iz poročil avstrijske narodne banke je razvidno, da udeležba tujega kapitala od druge polovice šestdesetih let naprej stalno narašča. Leta 1967 se je udeležba tujega kapitala povečala za 627 milijonov šilingov, leta 1968 za 1 milijardo 126 milijonov, leta 1969 za 1,308.000 in leta 1970 kar za 2,458.000 šilingov.

Lahko bi potemtakem dejali, da prodaja avstrijskih podjetij pravzaprav kar dobro „napreduje“ ...

Zahteve beneških Slovencev

Razni dogodki v Benečiji (kulturno srečanje med sosednimi narodi, ki se je odigravalo dne 8. 8. 1971; praznik beneške popevke itd.) pričajo, da se Benečija kulturno prebujata; dobiš vtis, da tam nastajata nekaj novega, da vstaja nova zavest; leta pa zahteva dvoje: fizično ter narodno ohranitev Benečije.

Fizična uničitev nastaja zaradi emigracije: število Benečanov od leta do leta pojema, kar hkrati vključuje narodno uničenje. Podobno kot pri nas na Koroškem igra tudi v Benečiji socio-ekonomsko vprašanje važno vlogo. Od rešitve tega vprašanja bo v veliki meri odvisen razvoj slovenske narodnostne skupine v Benečiji kot na Koroškem. Treba pa je tudi pribiti, da še nočejo priznati pravice Benečanom, da bi se poleg italijanščine učili tudi slovenščine. Fašistični nestraneži istovetijo učiti se slovenščine z izdajstvom Italije. Nočejo spoznati, da je znanje slovenskega jezika ohranjanje njihovih posebnih tradicij in njihovega posebnega značaja.

S tem v zvezi so zanimive izjave medžupnijskega glasila slovenskih duhovnikov DOM, ki se med drugim takole glasi:

„Mi (tj. beneški duhovniki — op. ured.), se nismo in se nečemo prodati ne na desno ne levo, ne rdeči ne beli barvi; mi smo in hočemo ostati Slovenci, pripadniki našega slovenskega naroda, iz katerega smo se rodili in za katerega živimo. Edina pot, po kateri hodimo in hočemo hoditi tudi v bodočnosti, je zvestoba do našega ljudstva, žrtvovanje za rešitev njegovih številnih problemov, zani-

manje, da naše ljudstvo preživi fizično in narodno. (...) Vsak naj ima svoje osebne misli in politično barvo. Kar se tiče našega ljudstva in dosege njegovih naravnih pravic, ni osebnih misli, niti političnih barv, ker edina misel in edina barva more biti in je EDINOST, SODELOVANJE, ZEDINJENJE VSEH SIL.“ (DOM, marec 1971)

Nadalje so beneški duhovniki v isti številki DOMA postavili nekaj zahtev do višjih oblasti, tako državnih kot deželnih. Glavne so:

1. Pospeševanje turizma v Nadiških dolinah, da bodo ljudje dobili več zaslužka doma.
2. Industrializacija beneških občin. Zlasti okrog Čedad, Šentpetra in Šentlenarta naj postavijo primerne tovarne, da bodo ljudje imeli zaslužek blizu doma.
3. Pospeševanje kmetijstva z raznimi posegi od strani dežele.
4. Omiljenje vojaških služnosti, ki težko bremenijo vse občine v Benečiji.
5. Priznanje, da v Benečiji prebiva ljudstvo slovenske narodnosti. V ta namen, naj se izdajo ukrepi za čuvanje narodnih posebnosti in izročil, posebno pa naj se uvede v šole pouk slovenskega jezika. „Do sedaj ni v Benečiji niti ene šole, kjer bi se poleg italijanščine poučeval tudi slovenski jezik. To stanje se mora nehati s potrebnim stopnjevanjem. Najprej naj se začne s poukom v slovenščini v otroških vrtcih, nato naj se nadaljuje v osnovnih šolah, se preide v srednje šole; končno naj se ustanovi stolica za slovenski jezik na univerzi za jezike v Vidmu.“

Politično okno v svet

■ **ZAGREB:** Vse kaže, da bo prišlo do javnega konflikta med hrvatsko partijo ter hrvaškimi študenti. Vzrok temu morebitnemu konfliktu je izključitev zagrebških docentov Marka Veselice ter Sime Djordana iz hrvaške KP. Ta partijski postopek so javno kritizirali tako zagrebška univerza kot druge visoke šole. Voditeljica hrvaške KP Dabčević-Kučar je kritiko študentov ostro obsodila, češ da partija noče zaveznitva z šovinisti ter separatisti. Kot je znano, se velik del hrvaških študentov močno poteguje za večjo osamosvojitvev hrvaške republike.

■ **RIM:** Italijanski ministrski predsednik Emilio Colombo je naznanil, da želi pravico stavkanja — podobno kot v Veliki Britaniji — zakonito urediti. Potom tega postopka upa namreč italijansko gospodarstvo, ki začasno močno propada, zopet na noge postaviti. Italija si je v zadnjih mesecih, če ne letih, predvsem „odlikovala“ v stavkanju. Vendarle bi bilo krivično, celotno krivdo gospodarskega kaosa pripisati italijanskim sindikatom; industrialna elita se je namreč presneto malo pobrigala za premostitev gospodarskih težav. Posledica tega je, da začasno približno 40% italijanske produkcije v rokah države.

■ **BLIŽNJI VZHOD:** Opazovalci politične igre na Blížnjem vzhodu govorijo o morebitnem sporu med Arabci in Sovjetsko zvezo. Občutijo oster protikomunističen kurz v Egiptu; predvsem pa omenjajo krvavo preganjanje komunistov v Sudanu, ki so baje sodelovali pri uporu in udaru proti generalu Numeriju, in končno še očitna podpora, ki jo uživa Numeiri (Sudan) s strani Egipta in Libije pri svojem nastopu proti komunistom in proti 1800 sovjetskim „svetovalcem“ v Sudanu. Nekaj teh je že moralo zapustiti Sudan, odkoder so izgnali tudi sovjetskega veleposlanika in bolgarskega opravnikarja poslov.

Obisk italijanskih KD v Sloveniji

Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije (SZDL) je pred nedavnim povabila delegacijo krščansko demokratske stranke Furlanije — Julijske krajine na dvodneven uradni obisk. Odposlanstvo SZDL je vodil predsednik Janez Vipotnik, odposlanstvo krščanskih demokratov pa deželni tajnik Giuseppe Tonutti.

Na Bledu so se odigrali politični razgovori. Poudarjali so pomen srečanja, ki je bilo prvo na takšni ravni med predstavniki SZDL in Krščanske demokracije. Nadalje so ugotovili pomen prizadevanja za vzpostavitve prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo ter hkrati poudarili svojo politično pripravljenost, da bi se odnosi med obema državama in med Furlanijo — Julijsko krajino ter Slovenijo še bolj utrdili, kar more koristiti miru, svobodi in napredku Evrope. Odposlanstvu sta končno razpravljali o

vprašanih narodnih manjšin, in sicer slovenske v Italiji ter italijanske v Jugoslaviji. Zagotavljata, da je treba narodnim manjšinam zagotoviti polno zaščito in razvoj na vseh področjih, kar naj se izvede v okviru pravne ureditve vsake posamezne države. Pri tem sta se obe delegaciji izrekli proti vsakršnim poskusom asimilacije in diskriminacije pripadnikov manjšin.

Upamo, da ne bo ostalo le pri besedah, temveč da bodo sledila tudi dejanja in zlasti konkretni ukrepi. Mi Korošci imamo pač s tovrstnimi razgovori oziroma rezultati teh razgovorov bolj slabe izkušnje; dejstvo je namreč, da se pri razgovorih med drugim sicer slišijo lepe besede o zaščiti manjšin, o preprečitvi poskusov asimilacije in diskriminacije pripadnikov manjšin itd., ki pa se v resnici izkažejo le bolj kot prazno govoričenje in besedičenje...

Epilog ob Bračičevem obisku na Koroškem

Veseli nas, da je slovenski prosvetni minister dr. Bračič tako izčrpno in jasno odgovoril na naše odprto pismo. Jasno nam je zdaj, da koroške oblasti v svojih izjavah za tisk skušajo prikazati le pol resnice — se pravi: zares filtrirano resnico. O uradnem komuniqueju torej ni bilo govora. Manj nas veseli, da se spravlja okrajni šolski nadzornik — ali, kakor piše Kärntner Tageszeitung z dne 27. julija „Bezirksschuldirektor Rudolf Vouk“ — v imenu koroške šolske oblasti na nekvalificiran način na oba slovenska tednika, ker sta se drznila dodati nekaj kritičnih pripomb. V neverjetno slabi nemščini beremo v Kärntner Tageszeitung (27. VII. 1971) v rubriki „Tribüne des Lesers“ med drugim:

„Die slowenische Wochenzeitung ‚Naš tednik‘ schreibt in ihrem offenen Brief an Minister Dr. Bračič, daß sein Besuch in Kärnten von den Kärntner Schulbehörden dazu benutzt wurde, um ihn mit dem Gezeigten, das nur das schönste Körnchen der Wahrheit beinhaltet, zu überlisten oder, um mit dem Herrn Lipusch im ‚Slovenski vestnik‘ zu reden, wurde durch die Politiker beider Länder die Gelegenheit wahrgenommen, um der Öffentlichkeit wieder einmal Sand in die Augen zu streuen.“

Tako daleč citat iz pisma nadzornika Vouka.

Ob tem sledeče ugotovitve: Razumemo koroško šolsko oblast, da je skušala prikazati dvojezično ureditev v najboljši luči. Ne razumemo pa nadzornika Vouka, ki ta postopek na vseh linijah zagovarja. Mar nimamo na Koroškem eklatantnih primerov in šol, kjer o mnogo-štrapacirani toleranci ni duha ne sluha? Mar to ni zakrivanje resnice, in če ta očitek koroški Slovenec Rudi Vouk še s tako ostrino („mit geziemender Schärfe“) zavrača? Popravek, ki ga je vodja manjšinskega šolskega oddelka Vouk v imenu predsednika Guttenbrunnerja poslal Slovenskemu vestniku, pa bi po našem sodil še v kak humorističen časopis. Vsaj zadnji del tega tovariško-gospodskega odgovora! Sicer pa je to zadeva Slovenskega vestnika, v katero se ne želimo vmešavati.

Veseli nas, da je naše odprto pismo stvari razčistilo. V interesu mirnega razvoja v deželi želimo, da v bodoče ob sličnih prilikah ne bi več prišlo do manipuliranih vesti s strani koroške obveščevalne službe. Časopisov, ki so poročali v smislu „uradnega sporočila“, ne moremo dolžiti manipulacije, kajti sami niso imeli prilike, da bi se seznanili natančneje z rezultati obiska.

Načrt za novo teritorialno ureditev občin na Koroškem

Meseca julija je izdal koroški deželni urad brošuro pod naslovom »Neuordnung der Gemeindestrukturen in Kärnten«. Uradni predlog vsebuje za novo teritorialno ureditev koroških občin. Po tem predlogu naj bi bila vsaka občina tako urejena, da bi bila v stanju svoje naloge v okviru krajevene skupnosti izpolnjevati z lastnimi močmi.

Vsebina uradnega predloga

Za dosego večje centralitete je potrebno, da ima vsaka občina kraj, ki ima funkcijo središča. Ti kraji naj bi bili upravno, gospodarsko in šolsko središče vsake občine.

Občine naj bi imele najmanj 1750 prebivalcev. To število je potrebno za izpolnitev političnih, družbenih, administrativnih in gospodarskih nalog v občini.

Zelo važen vzrok za novo občinsko ureditev pa je gospodarski podvig posameznih občin. Občine izpolnjujejo v vedno večji meri gospodarske funkcije in so soodgovorne za zgradbo moderne infrastrukture. Podlago zdravemu občinskemu gospodarstvu pa nudi brezdvomno primerna teritorialna struktura.

Prometne in cestne probleme je prav tako lažje reševati, če je občina teritorialno večja.

Čim manjše je število prebivalcev v občini, tem več stroškov za upravo pride na posameznega občana. Tudi to je vzrok za povečanje posameznih občin.

Pri vzpostavitvi predloga se je bilo treba ozirati tudi na krajevo povezanost ljudstva.

Najvažnejši akcent uradnega predloga je odstranitev malih in najmanjših občin, ki v upravnem in gospodarskem pogledu niso zmogljive izpolniti svoje naloge z lastnimi močmi. Treba pa je tudi občine, ki sicer izpolnjuje vse zahteve, v regionalno-političnem interesu preurediti. Ustvariti je treba večje centre. Mesto in podeželje si danes v obliki življenja ne nasprotujeta več, ampak se spreminjata v enotno industrijsko družbo.

Mesta je treba obdati z stopničasto mrežo podeželskih občin.

Vsaka občina naj bi imela vsaj eno štiri-razredno ljudsko šolo.

Število koroških občin se naj bi znižalo od 204 na 135. Vse občine, ki imajo manj kot 500 prebivalcev, naj bi se priključile večjim. Od 39 občin, ki imajo danes od 500 do 1000 prebivalcev, jih naj ostane le še štiri. Zmanjšalo se naj bi tudi število občin s 100 do 2000 prebivalcev, medtem ko se naj bi število občin z 2000 in več prebivalcev, predvsem pa takih preko 5000 prebivalcev močno povečalo.

Za pravno realizacijo tega predloga je potreben deželni zakon. Osnutek za zakon bo izdelan šele po diskuziji o upravnem predlogu.

V večini na ta način ustanovljenih novih občin bi sledile potem nove volitve. To takrat, če se število prebivalstva poveča za toliko, da je potrebno povišanje števila občinskih odbornikov.

Na dvojezičnem ozemlju naj bi bila nova občinska ureditev sledeča:

Politični okraj Šmohor

Združile naj bi se občine: Brdo, Šmohor, Mitschig in St. Lorenzen in Gitschtal (majhen del); Brdo (majhen del), Gorjane, Šteben na Zilji in Blače.

Politični okraj Celovec-dežela

Nespremenjene ostanejo občine: Marija na otoku, Hodiše, Bilčovs, Žihpolje, Kotmar vas, Vetrinj, Šmarjeta v Rožu in Pokrče. Združile naj bi se občine: Škofiče in Loga vas (2/3); Bistrica v Rožu, Svetna vas (2/3) in Slovenji Plajberk (vas Strugarje); Borovlje, Svetna vas (1/3) in Slovenji Plajberk (pretežno); Žrelec (pretežno), Medgorje (2/3), Radiše, Žihpolje (majhen del), Trdnja vas (1/3) in Celovec (korektura občinske meje);

Grabštajn in Medgorje (1/3); Otmanje, Št. Tomaž pri Celovcu in Trdnja vas (1/4); Gospa Sveta in St. Peter am Bichl (majhen del).

Politični okraj Beljak — dežela

Nespremenjene naj bi ostale občine: Bekštanj, Marija na Zilji, Rožek, Ledince in Št. Jakob v Rožu.

Združile naj bi se občine: Čajna, Bistrica na Zilji in Straja vas (2/3); Podkloster in Straja vas (1/3); Vernberg in Kostanje (1/3); Vrba, Kostanje (2/3) in Loga vas (1/3).

Politični okraj Velikovec

Nespremenjene naj bi ostale občine: Ruda, Škocjan (le korektura občinske meje z Dobro vasjo), Galicija in pretežno tudi Železna Kapla-Bela.

Združile naj bi se občine: Djekše, Vovbre (1/2) in Grebinj (majhen del); Grebinj (pretežno), Djekše (korektura občinske meje), Vovbre (korektura meje) in Puštrica (2/3); Velikovec, Št. Peter na Vašinjah, Važenberk, Tinje in Vovbre (1/2); Pliberk in Suha; Dobrla vas (pretežno) in Škocjan (korektura meje); Žitara vas (pretežno) in Železna Kapla (majhen del, i. s. Blaznica); Globasnica, Žitara vas (korektura meje), Bistrica pri Pliberku in Dobrla vas (majhen del).

Kot najvažnejši faktor pri tej ureditvi naj bi bili prebivalci teh občin. Vsaka sprememba teritorialne občinske strukture mora prinesiti prebivalcem prednost, kakor beremo v uradnem načrtu. Še predno pa zavzamemo stališče do tega načrta (v naslednji številki Našega tednika), moramo ugotoviti, da je deželna vlada pri tem načrtu prešla želje in interese slovenske manjšine.

Stališča drugih — odlomki, citati ...

Putnik je sestavil cirkularno pismo in z njim opozoril vodstva vseh šol na možnost prirejanja šolskih izletov v zamejstvo, med Slovence na Koroškem, Tržaškem in v Porabju. Turistično podjetje se je v cirkularnem pismu sklicevalo na sestavek v slovenskih listih in revijah, v katerih so narodnostno zavzeti Slovenci najrazličnejših poklicev opozarjali na to, kako važno je za mlade, doraščajoče ljudi, da se seznanijo z življenjem, težavami in uspehi naše narodnostne manjšine v Avstriji, Italiji in na Madžarskem.

Od dne, ko so šolska vodstva pisma prejela — dobile so jih vse osemletke, srednje strokovne šole na področju občine Maribor pa tudi v širši okolici — je torej že minilo več tednov, prišel je april, čas, ko se je treba odločiti za šolski spomladanski izlet — in kaj mislite, dragi bralci, koliko šol se je odzvalo na akcijo? Saj ne boste verjeli! Iz ene osemletke se je učiteljica pozanimala, kako v lastni režiiji prirediti izlet na Koroško, iz tehniške šole za elektrotehniško in strojno stroko pa se je en razrednik odločil, da bo svoj razred popeljal na Koroško. To je vse! Vodstva šol ne le da niso prijavila svojih razredov za izlete za obisk Slovencev v zamejstvu, temveč se niso niti podrobneje zanimala za možnost priprav takih izletov. Da ne bo pomot: šole svojega nezanimanja niso pokazale samo pri Putniku, temveč — kakor sem se prepričal — tudi pri Kompas in Turist-agentu!

Ugotavljamo, da je poučenost naše mladine o delu in življenju zamejskih Slovencev porazno slaba. Toda kdo naj jo o tem pouči, če ne tudi učitelji, vzgojitelji, predavatelji in profesorji? Vemo tudi, da je tisto, kar vidijo mladi s svojimi očmi, pogosto več vredno od onega, kar jim kdo pripoveduje. In vendar kažejo razredniki in direktorji tako malo zanimanja za šolske izlete, med zamejske Slovence! Zakaj, zaboga?

Morda pa se bo ta ali oni razrednik še odločil za izlet s svojimi dijaki na Koroško, Tržaško, Goriško ali v Porabje. Nemara se bodo odločili še zadnji hip (časa res ne preostaja več dosti), omogočiti svojim dijakom seznanjanje s Slovenci v zamejstvu in tako vsaj delno zavrnilo očitke, da vzgojitelji nič ne store, da bi naši mladi ljudje spoznali življenje, delo in uspehe Slovencev zunaj meja domovine.

(Večer, 5. 4. 1971)

*

„Kje na Koroškem pa je kaka tovarna v slovenskih rokah — po petindvajsetih letih gospodarske konjunktore? Nekaj združnih branjarjev pa zdihovanje o deficitu... a kljub deficitu trdna vztrajnost predsednikov... Ne premakneš jih, tudi z oklopnikom ne. Ti pa pojdi s trebuhom za kruhom... (..) da boš ostal Slovenec, da boš (..) postavil nov narodni steber... Le kje za hudiča? V Vorarlbergu? V Švici?“

(Janko Messner: „Skurne storije“ — Založba Obzorja, Maribor)

*

„Pred Slovenci se da deželni glavar tolerantnega in kociantnega, pred ostalo publiko pa razumē zbuditi nacionalne emocije.“

(„Profil“, neodvisen magazin za Avstrijo)

*

„Die SPÖ hot si meiner nia zum schämen brauchn, ober si hobn mia olles vurentholtn. Jetzt redt koaner mehr mit mir. Mein ehrlich verdientn Lohn hot a ondrer kriegt, der fribt heut aus der Schüssel, die i gfüllt hob. Dabei kann der Tillian net amol urntlich lesen im Landtag, was eam aufgeschriebn habn. I hob mich oft geschämt, wann ma miteinander im Ausland worn!“

(Izjava koroškega socialista Ruperta Poscharniga o predsedniku koroškega deželnega zbora Tilliana. Ta izjava hkrati karakterizira notranji strankarski boj koroških socialistov!)

W. Mucher razstavlja svoje neznanje!

Pred tedni je gosposvetski župnik W. Mucher izdal II. del svoje knjige „Die Sprache des Religionsunterrichtes in Südkärnten, Cyrill und Method“ z dodatkom „Der Herzögbauer und sein Halsschlag“. To knjigo je razposlal vsem župnim uradom na Koroškem in je tudi segla čez mejo, goriški nadškofijski kancler dr. Rudolf Klinec v Gorici je za „Katoliški glas“ napisal oceno te knjige. Sklenili smo, objaviti to oceno tudi v našem listu; spremenili smo samo naslov.

Uredništvo

Vse kulturno človeštvo se je v zadnjih časih zgražalo nad bolj ali manj legaliziranimi umori političnih nasprotnikov, nad množičnimi pokoli, nad mnogovrstnim nasiljem. Med slična uničevalna početja moramo prištevati tudi naklepe in dejanja, ki so načrtno naperjena v sprožitve smrtne duše sunka duši nekega naroda ali narodne manjšine.

Fizična likvidacija posameznika ali večjega števila pripadnikov neke skupnosti velja povsod za zločin, ki kliče v nebo za maščevanje, a nič manjša ni hudobija početja, ki hoče namerno ubiti dušo naroda, ko mu mori zavest, hromi življenjske sile in ga navaža k odpadku in razkroju.

Ubijati dušo neke narodne manjšine se pravi: blatiti tiste, ki jih manjšina časti kot očete svojega postanka in stvaritelje svoje kulture, zanikati ji, da bi kdaj imela svoje ozemlje in sploh doživljala svojo zgodovino, trditi, da so njeni veliki možje in svetla dejanja, njene zmage in porazi, njeno življenje kot samonikla narodna skupnost samo utvara, laž in prevara. Saj narod, pa tudi številna narodna manjšina, ki nima ne početka in ne zgodovinskega razvoja, ki nima ne lastne zemlje in ne lastne usode, ki se celo sramuje svojega porekla in se prišteva med pripadnike tuje narodnosti, je samo pojem, a ne stvarnost, zato pa naj se tudi samo njeno ime izbriše z obličja zemlje.

Nova knjiga župnika W. Mucherja

Wilhelm Mucher, župnik pri Gospe Sveti na Koroškem, znan po svojih napadih na sveta brata Cirila in Metoda, je te dni razposlal vsem koroškim župnijskim uradom drugi del svoje knjige „Die Sprache des Religionsunterrichtes in Südkärnten, Cyrill und Method“ z dodatkom „Der Herzögbauer und sein Halsschlag“. V priloženem pismu pojasnjuje, da hoče v „službi resnice in domovine“ ponovno spregovoriti, ker se moralno odgovorni upirajo zavzeti jasno stališče v obrambi zgodovinske resnice.

Knjiga naj bi bila odgovor na članek pokojnega dr. Maksa Miklavčiča „O svetništvu slovenskih apostolov Cirila in Metoda“, ki je izšel v reviji „Nova pot“ marca 1949, in ki ga je ponatisnil „Naš tednik“ na Koroškem.

V prvem delu knjige sta razpravi o Panonski nadškofiji ter o koroških vojvodih. Predvsem govori o ustanovitvi Panonske nadškofije, o „veleizdajalcu“ in „obrekovalcu“ knezu Kocljju ter o načrtu, kako ustvariti „slovanski blok“ v nasprotju z nemško državo. Nato razpravlja o Korotanu (Karantani), o umeščanju koroških vojvod, o kosejih in kozakih, o vojvodskem stolu na Gosposvetskem polju in o slovenskem apostolu sv. Modestu. Razpravo konča z zahtevami, naj se že konča s „pravljicami“ o sv. Modestu, ki naj bi bil prvi slovenski škof, o knežjem prestolu, o slovenskem ustoličevanju koroških vojvod. Saj je vse to ena sama prevara in potvorba, zgolj varanje lastnega ljudstva!

V drugem delu knjige ponavlja prejšnje trditve: Koroška je bila vedno nemška zemlja, z nemškim prebivalstvom in rahlo slovensko manjšino; sv. Modest ni bil noben „slovanski apostol“, pač pa le „koroški“, to je nemški apostol; brata Ciril in Metod, najbrž slovenskega porekla, sta bila preje nacionalistična kot verska propagatorja: voljno orodje v rokah verolomnega panonskega kneza Kocljja, sta nameravala ustanoviti samostojno slovensko cerkveno pokrajino in tako utrditi „slovanski blok“, to je zvezo slovenskih držav, kar dokazuje pismo papeža Hadrijana II. (869), naslovljeno na tri slovanske kneze: na Rastislava, Svetopolka in Kocljja. Njun resnični namen ni bilo pokristjanjevanje Slovanov, saj so bili že pokristjanjeni po zaslugi Ogleja in Salzburga, pač pa odtrgati Panonijo, in z njo Karantanijo, od frankovske, tj. nemške države. Spričo tega so Metoda res zaprli, nikakor pa niso z njim grdo postopali. Pismo papeža Janeza VIII., ki govori o „zverinskem trpinčenju

svetniškega Metoda“, vsebuje laži, ki jih je Kocelj natvezel papežu. Zato so bila brezpredmetna in docela odvečna opravičila, izrečena na kongresih v Salzburgu l. 1963 in l. 1970, in prav tako zadostilna proslava lani v Ellwangenu. Nemški škof Vihing ni bil nikak heretik, v nasprotju z nadškofom Metodom, ki ni priznaval nauka o „Filioque“; tudi ni potvoril papeževega pisma, kot trdi dr. Grivec. Zadeva svetništva bratov Cirila in Metoda ni še rešena, četudi je papež Leon XIII. uradno uvedel njuno češčenje v zapadno Cerkev; nikakor nista bila proglašena za svetnika po rednem kanonskem procesu, njuno češčenje je bilo prevzeto od Vzhoda, zato pa tako češčenje ni nikak dokaz o njuni resnični svetosti.

Prepričani smo, da na slična izvajanja primerno odgovorijo slovenski zgodovinarji, in še zlasti kdo v imenu pravkar umrlega dr. Maksa Miklavčiča. Saj tako drzne trditve in tako enostransko prikazana zgodovina vsebujejo težko žalitev za ves slovenski narod. Slovenci smatramo Koroško, in to na osnovi izpričanih dokazov, za zibelko slovenstva, ustoličevanje koroških vojvod pa kot izreden primer slovenske demokratičnosti. Napad na sveta brata ni samo rana, zadana slovenski vernosti, pač pa tudi groba žalitev vseh slovanskih narodov, ki ju smatrajo za svetostne blagovestnike, ki sta jim prinesla evangeljsko resnico, slovansko pismenost in književnost in tako postavila trden temelj kulturnega razvoja.

Čemu ta knjiga?

Kaj hoče doseči W. Mucher s to knjigo? Morda poglobitev verske zavesti? Večji duhovni blagor? Iz knjige prav nič ne izhaja, da bi hotel pisatelj razčistiti problem o resničnem delovanju sv. Modesta med Slo-

Angleški tisk o Slovencih

V Londonu je izšel približno pred enim letom zanimiv zvezek, čigar naslov se glasi: MODERN POETRY IN TRANSLATION 8: SLOVENIA. V tej reviji je sprva zabeležena cela vrsta slovenskih povojnih pesnikov. Precej prostora so odgovorni za to revijo odmerili našemu znanemu pesniku, ki pa se je prav tako uspešno udeleževal na področju proze, namreč Edvardu Kocbeku; objavljeno je enajst pesmi, o katerih sklepajo strokovnjaki, da so prav dobro prevedene. Nadalje sledijo prevodi med drugim Udoviča, Strniše, Zajca ter odlomkov Kocbekovih dnevnikov.

Bolj zanimivi so vsekakor „Reflektion on Slovenia“ (Misli o Sloveniji). Zanimivi so predvsem zaradi tega, ker se ob vsem tem vprašaš, kako in kaj o nas sodijo tujci. „Misli o Sloveniji“ je napisal za zgoraj imenovani zvezek Michael Scammell.

Najprej ugotovitev: „Kadar prideš v Slovenijo z juga, misliš, da si že v Avstriji, kadar pa prideš s severa, si gotov, da nisi več v Avstriji.“ Ugotovitev, ki ima gotovo nekaj resnice na sebi. Nekateri sicer trdijo, da se Slovenija čim bolj približuje Sredozemlju ter ne Avstriji. V dokaz jim služi tole: Ljubljana je bila še pred leti majhno provincialno gnezdo, danes to ni več. Zdi se, da je to bolj klavrn dokaz, ako pretehtaš kulturne, predvsem pa gospodarske uteži današnje Slovenije.

Še druga ugotovitev, katere oceno bi raje prepustil strokovnjakom: „Besede Slovenec in slovenski so izvedene iz skupnega slovanskega termina za ‚Slovane‘ in so varianta najbolj priljubljene evropske oblike, ki se nanaša na Slovane. Slovan, slovanski, slavonski, Slavonija, Slovenija, Slovaška, to so vse variante skupnega imena. Večji slovanski narodi so si pridobili lastna imena: Rusi, Poljaki, Ukrajinci, Čehi, Hrvati, Srbi in Bolgari. Splošno ime je ostalo za preostale drobce, za manjše skupine, ki so bile tako neznatne, da niso štele. Kakor Slovenci.“

Najbolj zanimive pa so ugotovitve, ki se nanašajo na zgodovinski vzpon Slovencev: „Pripadniki manjših narodov večkrat trdijo, da je v devetnajstem, osemnajstem, sedemnajstem stoletju živel genij, ki je spremenil življenje naroda... Tudi Slovenija (je) imela svojega transcendentnega genija. Ime mu je bilo France Prešeren... Bil je... Puškin Slovenije. Bil je pesnik evropskega formata... Vsi slovenski pesniki pišejo v Prešernovi senci...“ — Pa še druga pripomba zgodovinske narave: „Slovenija ni eksistirala

venci in o dejanskem svetništvu bratov Cirila in Metoda, niti ne da bi se prizadeval za poživitev vere in zvestobe očetnim izročilom. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je knjiga tako napisana, da širi zbeganost in malodušnost med koroške Slovence in da vpliva uničevalno na njihovo vernost.

Le kaj je torej nameraval? Sam trdi, da je hotel s to knjigo: 1. uveljaviti resničnost zgodovinskih dejstev, pa naj bo resnica še tako bridka; 2. zagovarjati in zaščititi „svobodo in samoodločbo vseh Korošcev“, ki naj popolnoma svobodno izražajo svojo voljo pri plebiscitih, volitvah, ljudskih štetjih, ugotovitvah števila pripadnikov narodnih manjšin, in še zlasti svobodo staršev, ko odločajo, kakšno šolo naj posečajo njihovi otroci in v kakšnem jeziku naj se vrši verski pouk; 3. uveljaviti načelo o spoštovanju nasprotnih mnenj in stališč. Gre za temeljna načela, brez katerih ni možna združena in zares svobodna zapadna Evropa (str. 154—155).

Našteta načela so lepa in sveta. Sprejemamo jih v celoti. Tu pa ni problem načel, temveč načina, kako W. Mucher ta načela uresničuje.

Trdi, da se bori za zmago resnice, čiste zgodovinske resnice, in da hoče biti tej resnici neomajno zvest.

Rekli smo že, da se v celoti strinjamo z načelom o zvestobi dognani resnici, zanimamo pa, da bi bila Mucherjeva „resnica“ pristna zgodovinska resnica. Priznani zgodovinarji, med njimi dr. Franc Grivec, na tem področju veščak svetovnega ugleda, so po temeljitih raziskovanjih zgodovinskih virov dognali popolnoma drugačno resnico, tako da je mogel pokojni dr. Maks Miklavčič očitati Mucherju, ali da ne pozna zgodovine ali pa da ponareja zgodovinska dejstva. Sicer pa naj o tem spregovorijo strokovnjaki!

la skozi 14 stoletij. Šele leta 1918 je ta narod vzniknil na površje s svojim jezikom, svojo narodno bitjo, s svojimi mejami in s svojo samozavestjo, nedotaknjeno po štiri- najstih stoletjih zatiranja in teme. Ali ni to rekord?“

Medtem ko se v prvi trditvi opazi ugotovitev našega starega tradicionalnega klišeja o pesniško-pisateljskem nastanku Slovencev, je druga Scammellova trditev nekoliko bolj kompleksne narave. Kako sodi o drugi ugotovitvi znani slovenski kulturni kritik Aleš Lokar?

„... to čudno, presenetljivo, neverjetno dejstvo: da Slovenije in Slovencev ni bilo skozi 14 stoletij. Šele leta 1918 so se nenadoma pojavili. In to ne preko kakšnih dolgotrajnih začetkov, temveč eksplozivno kompletni in moderni na pozornici zgodovine: z jezikom, z narodno bitjo, z mejami, z bojevito zavestjo, s kulturo, s pesniki in pisatelji. Danes pa ti majhni Slovenci... imajo skoroda vse, kar popolnemu narodu pripada: literaturo, časopisje, zastavo, republiko, televizijo, letalsko družbo, obalo, ladjeve, petrolejsko družbo. Edino, kar nam še manjka je vojska (toda kot vse kaže, bomo tudi to v eni ali drugi obliki kmalu dobili) in atomska bomba (vendar imamo že reaktor in atomski inštitut). (...)

Nekaj pa je gotovo: naša zgodovina ni tradicionalna evropska zgodovina.“ Aleš Lokar nadalje trdi, da je naša zgodovina v veliko večji meri zgodovina skupin, kot pa zgodovina osebnosti; pri tem opozarja na vlogo kmečkih pntov, pa tudi na prosvetarstvo v prejšnjem stoletju.

Lahko sodiš o tej Lokarjevi trditvi tako ali tako, eno je gotovo: smo narod z DRUGAČNO ZGODOVINO! In to, četudi so o nas Nemci rekli, da smo narod brez zgodovine. Brez zgodovine smo pač samo iz stališča nekoga, ki mu je nemška zgodovina prototip zgodovine!

Za tiskovni sklad so darovali:

Neimenovani, Globasnica 500.—; Johan Roblek, Sele, Zg. Kot 50.—; Frančiška Užnik, Sele, Zg. Kot 30.—; dr. Valentin Traunik, Borovlje 20.—; Valentin Waldhauser, Slov. Plajberk 20.—; Angela Wieser, Bajtiše 20.—; neimenovani, Doljane 20.—; Uršula Maurer, Sele, Srednji Kot 10.—; Adolf Kanzian, Apače 10.—; Andrej Doujak, Sele, Srednji Kot 5.— šil. VSEM DAROVALCEM, KI SO DAROVALI, ISKRENA HVALA!

Škof Baraga, Vinko Lauter in Kiwanis klubi

Na razstavi slik in dokumentov, ki jo je letos 18. julija organiziral Slovensko-ameriški raziskovalni center, je vzbujal posebno pozornost zelo važen zgodovinski dokument, ki poveže imena škofa Barage z imenom Vinka Lauterja in široko znanih Kiwanis klubov.

Znani kulturni delavec Vinko Lauter, ki je podpredsednik državne banke v Barbertonu, je za razstavo prispeval knjižico pod naslovom KIWANIS IN BRIEF (Chicago, 1948), kjer čitamo med drugim tudi naslednje vrstice o nastanku imena „Kiwanis“:

Ustanovitelji so veliko razmišljali o najprimernejšem imenu za novo organizacijo. C. M. Burton, zgodovinar za mesto Detroit in državo Michigan, je bil med tistimi, ki so ga prosili za nasvet in predložil je več indijanskih imen, med katerimi je bilo tudi ime „kee-wanis“. To besedo je našel v indijanskem slovarju, ki ga je napisal škof Friderik Baraga, pionir Zgornjega Michigana. Njen pomen je „seznanjati“ ali „napraviti vtis“ ali „zapustiti za sabo sled“. Burton je poenostavil pisanje v „Kiwanis“ in novoustanovljeni klub je to enačico sprejel za svoje uradno ime v mesecu januarju, leta 1915.

Ime Kiwanis tako poveže slovenskega škofa Barago z eno najvplivnejših ameriških organizacij. Kiwanis organizacija namreč sestoji iz nič manj kot 5700 klubov v Združenih državah in Kanadi, 33 Kiwanis klubov pa obstoja še po raznih drugih državah. Ti klubi imajo skupno 270.000 članov in uradni dokumenti opisujejo „povprečnega člana Kiwanis klubov“ kot „voditelja, ki se aktivno uveljavlja na več javnih področjih“.

Razstavo slik in dokumentov o slovenskih uspehih v svetu je organiziral Slovensko-ameriški raziskovalni center (ali Slovenian Research Center of America), čigar ustanovitelj in ravnatelj je dr. Edi Gobec, slovenski profesor sociologije na državni univerzi v Kentu, Ohio, sodelavci pa pridno pomagajo tudi v Ljubljani, na Dunaju, v Rimu, Buenos Airesu, Sao Paulu, Sydneyu in po drugih važnih središčih.

V knjigi o slovenskem doprinosu k svetovni civilizaciji, ki jo trenutno pripravlja prof. Gobec s sodelavci, bo tudi poglavje o Baragi. Slovenci so dali Ameriki še štiri druge škofo-misijonarje, pa tudi bivšega guvernerja države Ohio in zveznega senatorja, tri ameriške zvezne kongresnike, visokega komisarja ameriške Civilne službe, številne državne in krajevne zakonodajavce in upravne, štiri generale, tri admirale, številne slavne arhitekta in izumitelje, znanstvenike, vzgojitelje, tovarnarje, športnike, podjetnike, itd.

Gradivo za publikacije o slovenskih uspehih na tujem še vedno zbira prof. Edi Gobec, Department of Sociology, Kent State University, Kent, Ohio 44240 USA.

S. A. R. C.

Nekaj o seriji „Musika Slovenica“

Društvo slovenskih skladateljev je lansko leto — s sodelovanjem RTV Ljubljana in tovarne gramofonske plošče HELIDON — začelo s serijo „Musica Slovenica“. Moramo reči da je to res hvalevredna iniciativa; plošče z deli slovenskih skladateljev so namreč na našem trgu še zelo redek pojav. Pri tem ne smemo prezreti, da igra produkcija gramofonskih plošč pri afirmaciji slovenske glasbene ustvarjalnosti gotovo važno vlogo.

Lansko leto sta v okviru serije „Musika Slovenica“ izšli dve plošči, ki sta naleteli na jako dober odmev. Zdaj pa so izdali tretjo ploščo, ki obsega skladbi skladatelja Darijana Božiča in Pavla Šivice. „Requiem spominu umorjenega vojaka — mojega očeta“ je naslov skladbe Darijana Božiča, medtem ko se glasi naslov skladbe Pavla Šivice „Sosrednja“. Zlasti zadnja je zanimiva: solistični delež je skladatelj dosledno izpeljal v tehniki „govorjenega petja“. Pri tem je treba v prvi vrsti omeniti solistiko; imela je predvsem tvegano nalogo, ki jo je pa dobro izpeljala; njena interpretacija četrtega stavka „ni smrti...“ pa je na posnetku doživeta in pretresljiva. Simfonični orkester RTV Ljubljana je z dirigentom napravil izvrstna posnetka.

Sledile bodo gotovo še druge plošče. Morda se bo potemtakem odgovornim za serijo „Musika Slovenica“ le posrečilo, svetovno javnost nekoliko bolj informirati z lepoto naše glasbe!

Ob robu povedano

ERSTAUNLICH...

„Naš tednik“ veröffentlichte in der Nr. 31 vom 29. Juli 1971 einen Beitrag von Dr. I. Heyer, eines langjährigen Salzburger Freundes unseres Blattes, in dem er sich kritisch mit der landläufigen Interpretation der immerwährenden Neutralität Österreichs auseinandersetzt. Dr. Heyer führt in seinem Artikel Dinge an, die allgemein bekannt sind, die jedoch gern verschwiegen oder unterspielt werden, weil sie für Österreich nicht sehr angenehm sind: etwa die Aktivitäten des Kameradschaftsbundes, die offensichtlich nur in eine Richtung zielende Spionageabwehr Österreichs, die Abhaltung von Bundesheerparaden ausschließlich an den Ostgrenzen, den Ausverkauf österreichischen Bodens sowie die Überfremdung der heimischen Industrie durch überwiegend westdeutsches Kapital. Insgesamt also alarmierende Anzeichen, die nicht erst bei fortschreitender Entwicklung die österreichische Neutralität unterhöhlen könnten und daher von zahlreichen Patrioten schon seit längerer Zeit mit gemischten Gefühlen beobachtet werden.

Daß all diese Gefahren von Dr. Heyer aufgezeigt werden, findet der Verfasser einer mit — m gezeichneten Glosse in der „Kleinen Zeitung“ vom 8. August 1971 erstaunlich. Nun, wir finden das wirklich höchst erstaunlich, den Umstand nämlich, daß eine österreichische Zeitung nicht diese Tatsachen, sondern deren Aufzeigen erstaunlich und nicht in Ordnung findet. Obendrein ist die besagte Glosse in — gelinde gesagt — erstaunlich unsachlichem Ton geschrieben. So etwa **scheint es** dem Gloslisten **fast**, daß Dr. Heyer „auch noch Khevenhüller und dem Prinzen Eugen nachträglich eine Nazivergangenheit anhängen wollte“ und im nächsten Satz wird dann diese „Erscheinung“ der „Kleinen“ als „geschichtliche Entgleisung“ Dr. Heyers hingestellt! Die Feststellung, daß in Österreich noch kein westlicher Spion gefangen wurde, findet die „Kleine“ noch **schlimmer**. Also wird nach ihrer Meinung vom Westen her gar nicht spioniert? Oder — man wagt es kaum, diese Vermutung auszusprechen — braucht letzten Endes der Westen gar nicht zu spionieren? Es ist für die „Kleine“ völlig ausgeschlossen, daß der Aggressor wie im Jah-

Na Veliko gospojnico, 15. 8. 1971, bo na Ljubelju pri stari cerkvi ob 15. uri sv. maša. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

Župnijski urad

re 1938 aus dem Westen kommen könnte, daher sind dort Manöver wohl auch überflüssig. Wohl aber sind westdeutsche Fabriksniederlassungen, Grundstückskäufe und das „Eindringen deutschen Kapitals“ so lächerliche Bagatellen, daß er Dr. Heyer — wie witzig — unterstellt, er wolle das Bundesheer mobilisieren, um mit Panzersperren westdeutsche Touristen abzuhalten.

Was die „Kleine“ über die Verhältnisse auf dem Balkan im allgemeinen und in Jugoslawien im besonderen in diesem Zusammenhang anführt, ist für uns völlig irrelevant, weil wir erstens in Österreich sind und sich zweitens die dortige Lage mit unserer überhaupt nicht vergleichen läßt. Warum es die „Kleine“ trotzdem tut, ist wohl zu verstehen, denn sie bemüht sich bekanntlich schon seit langem für eine friedliche Atmosphäre in unserem Lande.

Es gab einmal einen Bauern, dem brannte der Dachstuhl seines Wirtschaftsgebäudes ab. Da er ein unverbesserlicher Pessimist war, nahm er an, daß er auch künftig nicht von schweren Schicksalsschlägen verschont würde. Da sein Anwesen an sehr exponierter Stelle stand, befürchtete er — vom Feuer war er ja bereits heimgesucht worden — die Vernichtung seines Besitzes durch eine Murre. Doch nach etlichen Jahren brach wider alles Erwarten neuerlich ein Brand aus. Darauf war er natürlich nicht vorbereitet.

Schließlich: Die „Kleine Zeitung“ sollte nicht Anlaß zu Verwechslungen mit der „Deutschen National- und Soldaten Zeitung“ geben.

Naše narodno svetišče v Slomškovi prestolnici

PRED POSVETITVIJO CERKVE SV. CIRILA IN METODA

(Dopis iz Maribora)

Škof Anton Martin Slomšek je živel v dveh škofijskih prestolnicah, najprej v Št. Andražu na Koroškem (od 1846 do 1859), nato pa do svoje smrti (1862) v Mariboru. V obeh prestolnicah je častil slovenska blagovestnika, brata sv. Cirila in Metoda. Njima v čast in pod njuno varstvo je izročil tudi svojo najimenitnejšo ustanovo, ki ga dviga k ugledu velikega, svetniškega škofa Kristusove Cerkve, **bratovščino sv. Cirila in Metoda**.

Škof Slomšek je v čast sv. bratoma dal postaviti oltar v cerkvi sv. Jožefa v Celju, ki ga je sam posvetil. Letos pa bo v njegovi škofijski prestolnici v Mariboru posvečena pravkar dograjena in vsemu slovenskemu narodu namenjena moderna **cerkev sv. Cirila in Metoda**. In to prav ob 120-letnici **bratovščine sv. Cirila in Metoda**.

Kdaj je Slomšek zvedel za sv. brata Cirila in Metoda? Kdaj se je navdušil zanju in kje najprej oznanjal njuno apostolsko in svetniško veličino?

Božja Predvidnost mu je dala pobožne starše. V domači rojstni hiši so mu položili globok krščanski temelj: **gorečnost za obisk službe božje in za molitev, za češčenje Mater božje in božjih svetnikov**. Njegovi vzgojitelji, kot Prašnikar, gimnazijski profesorji in katehete so mu navajali visoke vzore in zglede. Na liceju v Ljubljani se je že usmerjal v slovansko miselnost, v Senju v Dalmaciji pa se je že srečal s staroslovanskim, glagolskim bogoslužjem. Tu je zvedel, od kod in čemu slovensko glagolsko bogoslužje po dalmatinskih župnijah in glagolski misli, namreč od sv. bratov Cirila in Metoda. V Senju je padlo dobro seme goreče navdušenosti za slovansko bogoslužje in za sv. brata Cirila in Metoda v njegovo plemenito mladeniško srce. In s tem dobrim semenom, ki je bogato pognalo, je Slomšek leta 1821 prispel v Celovec, kjer je vstopil v semeniš-

PISMA BRAVCEV:

Bilčovski petelini...

Vsak od vas pozna lepe in sončne Gure. Posebno slovensko občino Bilčovs, središče slovenstva med Ziljo in Podjuno, kraj, kjer se je zibala marsikatera glava in marsikateri voditelj. Torej kraj, ki ima tudi svojo narodno zgodovino. In vendar doživljamo po vaseh bilčovske občine v zadnjem času dokaj čudne stvari; tujec bi mu užaljeno odvrnil: Glej ga, lažnika, in to naj bi bila slovenska vas! Pa je dejstvo, da Slovenci v območju bilčovske občine niso manjšina in da se tudi v bodoče ne mislijo podvreči onim 10 odst. občanov, ki se štejejo med pripadnike zmagoslavne velenemškega naroda!

Da pa v naši vasi res nekaj ni v redu, je spoznala tudi pamet petelina, katerega sem pred kratkim srečal, ko sem se vračal iz Bilčovsa proti domu. Tisti prijatelj me je torej pozdravil, jaz pa sem ga vprašal, kam da ga vodi pot. »Grem v Selkach!!! (?)«. Osupnil sem ter ga previdno vprašal: »No, preljubi, kako tako ponosno, ko smo tej vasici vse do zdaj rekli Želuče?« — »Imaš prav, prijatelj,« mi odvrne, »prav vsi rekaмо temu kraju Želuče, toda samo naši občinski očetje so na to ime pozabili, ko pa le Selkach na tabli stoji napisano.«

Nisem vedel, ali misli to resno ali ne. On pa je nadaljeval: »Veš, to me pa res čudi, da so nam gospod župan ter nekateri drugi občinski mandatarji, katerim smo zaupali pri volitvah, odgovorili podporo iniciativi, s katero bi se v naši občini izpolnile določbe člena 7 državne pogodbe. Edini ugovor ali izgovor je bil, da bi takoj nastala revolucija.« Pojasnil sem prijatelju petelinu, da so krajevni napisi najbrž le za »tajčes, ki so pri nas in v našem gostoljubnem Bilčovsu kot letoviščarji. Domačin bo le težko kdaj stopil pred svojo bajto. Prijatelj petelin pa: »Če bi napravili dvojezične napise, bi pa ravno tako videli, kje so; razen tega pa gotovo tudi sam veš, da število tistih, ki nas vsako leto počastijo s svojim obiskom in le nemško znajo brati, ni posebnost veliko. Ali naš župan še ni preštel tistih, s katerimi se po slovensko pogovarja? Spoznal bi, da jih je le več, kot se hoče zavdati. Pa ne samo to: Tudi z drugih krajev južne Koroške pridejo med nas ljudje,

ki je bilo skupno za bogoslovce krške (celovške) in lavantinske škofije.

V Celovcu pa je bogoslovec Slomšek, že kot nadarjeni prvoletnik, ustanovil **poseben tečaj za slovenski jezik**, za učenje in dobro obdelovanje slovenščine. Ta tečaj so obiskovali domala vsi bogoslovci. Ob začetku tečaja je bogoslovec Slomšek takole nagoovoril svoje slovenske kolege:

„Izvoljeni zbor slovenskih bratov!

Stopam na besednico prvokrat pred brate svojega ljudstva. Izvolil sem vas danes v tem času našega preblazenega zbora pozdraviti kakor poklicane delavce v Gospodov vinograd. Kje bom našel dar svojemu govorjenju, ki bi bil vreden mojih žlahtnih poslušavcev? Neki glas me opominja in me budi iz mojega premišljevanja. Koga vprašaj po luči? Kdo ti more to bolje povedati kakor tisti, ki je Luč sveta, ki je prišel iz nebes razveselit ves izvoljeni svet? To vprašaj in bodeš izvedel! Iskal sem in našel sem pri sv. Mateju v 5. poglavju, 14. vrsta besede našega Odrašenika Jezusa, ki nas prijazno pozdravi: Vi ste luč sveta. O veselo pozdravljenje našega Odrašenika! Torej mi smo tista izbrana luč, katera bo svetica v hiši slovenskega naroda, mi smo tista luč, da se bodo po tej naši svetlobi odkrili zakladi Slovencev. Preden pa morem to luč v srcih svojih bratov prižgati, o vžgi, nebeška Luč vsega razsvetljenja, moj um in moj jezik in pripravi srca mojih poslušavcev! Kakor luč v hiši sveti, tako duhovništvo razsvetljuje sleherno ljudstvo. Jutranje sonce pride izza gore, razsvetli hribe in doline, razsvetli sleherno stvarstvo vse tja do zahoda. Ravno tako so ponesli luč svete vere apostoli med ljudstva od vzhoda do zahoda.

Naš narod je dolgo tičal v temi. Moji bratje, ali se nihče ne znajde, da me vpraša, zakaj pa naš narod tako dolgo v temi živi,

ali je Oče nebeški na nas pozabil? Ali nam ni poslal vsaj enega izvoljenega učenika, ki bi prinesel tudi Slovincem luč krščanskega razsvetljenja? Ali me vprašaj ali ne, tako tebi odgovorim in povem: **ne le enega, ampak dva**, ne med seboj sovražna, ampak **dva brata** je skrbni nebeški Oče poslal Slovincem, **sveta brata Cirila in Metoda**.

Svetemu Cirilu in njegovemu bratu ni bilo zadosti, da bi slovenski jezik le po skorji spoznala, njima ni bil naš jezik dosti za to, da bi si piti in jesti sprosil, prav **noter do mozga sta naš jezik poznala**. O da bi lepi zglede bratovske ljubezni teh dveh slovenskih učenikov začeli posnemati tudi mi! Jaz sem vas kakor slovenski brat prijazno povabil, da bi si tudi mi pripravili to znanje slovenskega jezika. In kako veselo je moje srce! Nikar ne omahujte, prosim vas, če tudi bi kateremu bilo v breme, kakor nas opominja sv. Pavel: „Bodite močni v svoji službi, ki ste jo prejeli od Jezusa!“

Ciril-Methodova ideja je torej pognala in se razcvetela. Toda obsegala je samo naš slovenski narod in skrb za lepo slovensko besedo v bogoslužju. In vsa leta, ko je bil Slomšek v bogoslovnicu v Celovcu, je vodil slovenski tečaj in duhu sv. Cirila in Metoda. Ko pa je leta 1829. postal v istem zavodu spiritual, je zopet takoj ustanovil slovenski tečaj. Skupno z bogoslovci je začel izdajati slovenske molitvenike in lepe povesti. Ko je leta 1837 izšel molitvenik za mladeniče: „Življenja srečen pot“, je Slomšek med zgledi svetnikov predstavil tudi sv. Cirila in Metoda. Pri vseh drugih je zaključil življenjepisa s kratko pripombo, ali tudi brez nje, pri sv. Cirilu in Metodu pa je zapisal:

(Nadaljevanje na 5. strani)

RADIŠE

(Slovo Boštjanovega očeta)

Pogrebne obrede sta opravila dva duhovnika, g. Cvetko in g. Isop, v sredo, 4. avgusta. Veliko pogrebcev je pričalo, da je bil rajni zelo priljubljen. Radiški moški in mešani pevski zbor, pod vodstvom pevovodje in cerkvnika Šimana sta se poslovila od rajnega na domu, v cerkvi in na grobu z v srce segajočimi žalostinkami.

Življenjska pot rajnega pa je bila bolj trnjava. Po smrti očeta, je moral kot 16-leten fant, trdo prijeti za delo. Rajni ni bil strahopeten, vedno in povsod je odkrito pričal svojo versko in narodno pripadnost. Zato je moral večkrat po nedolžnem pretrpeti krivico. Najhujši udarec pa je bil l. 1942, ko je bila njegova družina, najmlajši šele pol leta, izseljena, on po sili vojak, pa se je moral na fronti bojevati za sovražnika koroških Slovencev. Božja volja pa je bila, da je zmaga prava. Leta 1945 so se srečno vrnili na opustošen dom, na katerem se je šopiril neki Nemec, pa so ga partizani pregnali. Treba je bilo zopet trdo prijeti za delo in z združenimi delovnimi močmi so postavili novo hišo ter gospodarsko poslopje, kjer njegov sin gospodarsko lepo napreduje.

Umrlj pa sta še Šubernikova mama (stara 56 let) ter Hrasnikova mama, ki je bila stara 73 let.

Vsem zaostalim izrekamo naše iskreno sožalje.

Toliko za danes. Upamo, da se bomo prihodnjič mogli oglašati tudi z veselimi novicami.

V KOŠUTI

Zadnji teden julija je „Bergsteigerschule Karawanken v Koschuttahaus“ končala letošnje tečaje za plezanje. Zadnjega tečaja se je udeležilo tudi pet članov slovenskega planinskega društva v Celovcu, katerim je nudil Touristenverein „Die Naturfreude“ posebne ugodnosti. Pod vodstvom znanega alpinista Petra Sagmeisterja iz Borovelj so se udeleženci najprej na „Mali in Veliki skali“ seznanili z osnovnimi pravili varnosti pri plezanju, k temu spada stalna uporaba čelade, pravilna hoja v skali in pravilno varovanje drugega, spuščanje po vrvi ter reševanje ponesrečenca. Višek tečaja sta bile dve turi, od katerih je druga vodila na Macenovca (Lärchenturm), skozi 400 m visoko steno Košutnikovega turna. Zadnja je dosežala deloma že stopnjo IV.

Na tečaju je vladalo izvrstno vzdušje. K temu so doprinesli precejšen del učitelj Peter Sagmeister, Ernst Gritzner in Gottfried Magnet, ki so s svojo mirnostjo in potrpežljivostjo dali občutek varnosti.

Popularnost, kaj je to?

O slovenskih pevskih „vezdah“ in popularnosti

„Joj, poglej ga, kako je lep. In kakšen avto ima!“ „Si videla, kakšno lepo obleko je imela včeraj na televiziji? Pa še ‚strupeno‘ poje.“ Taki in podobni komentarji letijo na tiste, ki se pojavljajo na televiziji, v kinu, na plesih, skratka na tiste, ki so na ogled in posluš občinstvu. To je popularnost. Toda kako priti do nje? Včasih znanje, pa dober manager, zveze, sem pa tja si kdo popularnost tudi kupi, če ima dosti denarja.

Včasih se zgodi vse čisto slučajno. Začneš peti, ker te prosijo za uslugo, čisto nehote, potem pa pride vse skupaj tako daleč, da postane petje skoraj poklic.

O blagostanju pevskih in drugih zvezd se veliko govori. Vsi so trdno prepričani, kako veliko zaslužijo, da dobivajo pevci za svoje nastope bajne honorarje. Vsem takim moram povedati, da se kruto motijo. V taki zmoti gotovo živi tudi neko dekle, ki mi je nekoč pisalo: „Draga Doca. Vem, da veliko zaslužiš in imaš oblek še in še. Zato te prav lepo prosim, če mi pošlješ kakšno. Moje mere pa so približno take kot tvoje.“ Kako hudo se prijateljica moti! Tudi meni bi

prav prišlo, če bi mi kdo podaril „kakšno cunjo“.

„Pomagaj mi, tako rada bi pela, pa ne vem, kam naj se obrnem,“ me prosi neko dekle. Draga moja, tudi jaz bi rada pela, pa včasih ne morem. Pri nas je pač tako, da tudi res največje zvezde slovenske popevke včasih nimajo kaj početi, pa si ne morejo nič pomagati. Za začetnike pa so vsako leto avdicije na radiu Ljubljana. To je vse, kar vem.

Pri nas se ni bati, da bi bil kdo tako popularen kot so Beatles ali Tom Jones, ki ne more niti v restavracijo ali kino. Tudi dvojniki ne potrebujemo, kot na primer Antoine, ki je pripeljal s seboj v Split dvojnika, da se je namesto njega otepal prevnetih oboževalk. Slovenija je majhna in ravno tako majhni so idoli. Malce težko bi si predstavljali slovenskega pevca, ki bi imel tajnico, ki bi odgovarjala na cele gore pisem. Slovencev je malo, le redkokateri slovenski pevec pa je popularen tudi izven ožjih meja. Toda kaj se ve, morda bo kdaj drugače.

Ženske in šport

V „Telovadbenem učbeniku za deklice“ iz leta 1885 si lahko braj: „Zadostuje, ako se deklice naučijo preskočiti višino 85-tih centimetrov.“ Ali dandanes doseže lepo število dam višino 1,90 m. **Nemka Hildegarda Falk, stara 22 let, pa je pred kratkim poskrbela za pravo športno senzacijo: kot prva ženska je pretekla 800 m v celó manj kot 2 minutah (natančno 1:58,3 min.).**

Sicer pa je obstajala v teku športne zgodovine lepa vrsta predsodkov glede udeleževanja žensk v raznovrstnih športnih panogah. Znani francoski telovadbeni oče (Turnvater) Pierre de Coubertin je m. dr. pred približno 50-imi leti tole izjavil: „Udeležbe dam pri olimpijskih igrah ne moremo zagovarjati.“ Takoj je reagiral nežni spol s tem, da je grozil z lastnim svetovnim prvenstvom. Končno je olimpijski komite (IOC) revidiral svoje stališče: 1928 so se lahko deklice prvič potegovale za olimpijske medalje. Sicer se jim je težko godilo in marsikatera dama je omahovala zaradi velikega telesnega napora. Ali sčasoma so tudi ta problem razčistili!

Zlasti moderni trening ter upoštevanje raznih znanstvenih (medicinskih, psiholoških itd.) izkustev sta bila vzrok vsekakor fantastičnim uspehom nekaterih nežnih športnikov. V tem se zlasti odlikuje Rusija, ki se ji je posrečilo na tem področju prekositi Združene države Amerike. **In tako se dandanes gotove ameriške dame udeležijo celo maratonskega teka — čeprav je znani dunajski profesor športne medicine dr. L. Prokop pred nekaj leti trdil: „Tek na dolge proge je za žensko nemogoč.“ Ameriška antropologinja Margaret Mead pa zagotavlja: ženska zmora dolgotrajnim naporom psihično (duševno) bolje kljubovati kakor moški.**

Gotovo je vprašanje „ženska — šport“ tesno povezano z raznimi pomisleki. Ali prav tako s predsodki, ki pa ne koristijo nikomur...

J. K.

BODITE ČLANI IN PODPIRAJTE SLOVENSKI FILMSKI KLUB!

Nekaj o kozmetiki:

Suha koža

Smo v času počitnic. Torej:

Suho kožo žarki dobesedno prebadajo in pospešijo vse biološke procese. Prekrvavitve se zelo intenzivira, pritisk krvi v kapilarah naraste. Če s sončenjem pretiravamo, kapilare popokajo, kri se v njih strdi in na koži ostanejo neprijetni rdečkasti madeži, ki se jih ne da nikoli več odstraniti. V zadnjem času so sicer iznašli metodo, ki pa je učinkovita le pri večjih lisah.

Poleg tega nastopijo tudi opekline. Če niso prehude, ne puščajo sledov, a so neprijetne, ker je koža nenehno vroča in peče. Ob zelo lahkomišelnem sončenju so opekline lahko nevarne, saj kožo tako poškodujejo, da se naredi mehurji, koža se oluščiči. Takih poškodb nikar ne „zdravite“, sami, saj lahko stanje le še poslabšate. Zatecite se k zdravniku, ki bo predpisal blažilna in zdravilna sredstva.

Zaradi vsega tega pa se sončenju seveda nikakor ni treba odpovedati, saj je sonce tudi zelo koristno. Med procesi, ki potekajo v koži, nastaja D vitamin, ki ga organizem zelo potrebuje. Tvori se tudi kožni pigmentbarvilo, ki se v drobnih zrnih nabira v spodnji plasti povrhnjice. Če se pigment ne razporedi enakomerno, nastanejo pege. Ljudje, ki so podvrženi pegavosti, naj se sončijo

zelo previdno, saj je koža zavarovana le na nekaterih mestih. Pri večini se pigment porazdeli enakomerno in tako ščiti globlje plasti kože. Ko boste že nekoliko rjavi, bo tudi pretirana previdnost pri sončenju odveč.

Prve dni sončenja je torej potrebna dokajšnja mera previdnosti in preudarnosti, ki se bo v kasnejših dneh počitnic kar dobro obrestovala.

Kožo lahko zaščitite z najrazličnejšimi preparati, ki so vam na voljo v vseh drogerijah in lekarnah. Dobro je, če veste, kateri preparati vaši koži najbolj ustrezajo. Največ previdnosti je treba pri zelo suhih in tankih kožah. Zanje so najbolj primerni mastnejši preparati; ti zagotavljajo dovolj maščobe, ki obdrži prožnost kože. Lahko boste izbrali med kremami, olji, rastlinskimi preparati, sprayi in drugimi izdelki, za katere vam naj ne bo žal izdatka, saj se bo bogato obrestovalo.

Če si boste kožo kljub vsem nekoliko opekli, je nikar ne mastite, da bo lahko dihala. Tako se boste izognili neprijetnemu vnetju in mehurjem. Oplaknite jo s sladko vodo, narahlo otrite, nato pa nekaj časa vlažite z nemastnimi rastlinskimi preparati. Seveda se je v takem primeru treba sonca nekaj dni izogibati.

Naše narodno svetišče . . .

(Nadaljevanje s 4. strani)

„Slovani ali Slavjani, slavno veliko ljudstvo, so bili že v starih časih imeniten, močan narod. V Evropi, v Aziji in nekoliko v Ameriki so Slovani doma in ni ga ljudstva, ki bi prebivalo tako na širokem. Po pravici se reče, da v njih deželah sonce k božji milosti ne gre, t. j. ne zaide. Okoli 100 milijonov ljudi, še zdaj govori slovansko in čeprav se nekateri umejo težko, vendar se v kratkem lahko privadijo drug drugemu. Najimenitnejši slovanskih narodov so Rusi, ki imajo svojega cesarja, Poljaki, katerih je nekoliko podložnih našemu, nekoliko ruskemu cesarju, nekoliko pruskemu kralju. Čehi, Rusini in Slovaki na Ogrskem, Hrvat, Dalmatinci, Istrjci, Bosnjaki, Hercegovci, Slovenci (Kranjci, Primorci, Korošci, Štajerci), ki so vsi avstrijskemu cesarju pokorni, Srbi, Bolgari. Črnogorci po Turškem in Drugod, kjer

se sami vladajo. Slovencev je okoli 30.000 še na Ogrskem in blizu toliko v Benečiji pod italijanskim kraljem. Slovani so bili od nekdanj dobrega srca in dobre volje, pridni, pohlevni in zadovoljni ljudje. Radi so zemljo obdelovali, živino redili kakor še sedaj. Pa tudi za nauk so dobre, prebrisane glave. Vsak jih hvali, kdor jih pozna. Slovenska beseda je lepo zložena in gladko teče. Torej mladenič, ki te je porodila poštena Slovenka, tudi po slovensko moliti učila, svoje matere se ne sramuj in očeta hvaležno spoštuj vse svoje žive dni! Ne pozabi, da je Slava tvoje ime, zato tudi nosi se, da boš slave, časti in hvale vreden!“ Zaradi teh dobronamernih besed je prišel Slomšek na glas, da je panslavist in se je moral zagovarjati pred državno oblastjo. Toda Slomšek niti malo ni mislil na političen panslavizem, katerega so se vladni krogi bali. Bilo mu je le za **kulturni dvig slovenskega naroda.**

(Dalje prihodnjič)

**Korošci,
vaša usoda, vaša
bodočnost!**

17.

Letak: Gegen die beabsichtigte Slowenisierung Südkärntens! Oktober 1956

Eine der Hauptforderungen der Nationalslowenen ist die Beibehaltung der unglückseligen Kärntner Schulverordnung vom Oktober 1945, die von einer provisorischen, ohne Wahlen zustande gekommenen Landesregierung, mit Förderung der englischen Besatzungsmacht geschaffen wurde und ohne Befragung der Bevölkerung, bzw. gegen den Willen der Deutschen und der heimattreuen Windischen an 116 Schulen Südkärntens einen slowenischen Zwangsunterricht einführt. Dies betrifft für die aus den Sprachenzwangs-Volkschulen kommenden auch die Haupt- und Mittelschulen von Klagenfurt, Villach und Hermagor. Es wird somit nach außen **das Bild eines slowenischen Südkärnten vorgetäuscht.** Was hat dies mit Minderheitenschutz zu tun. Hier wird nicht so sehr der nationalslowenischen Minderheit von weniger als 3% der Bevölkerung Kärntens die Möglichkeit der Erlernung der Sprache in den Schulen geboten, als vielmehr die überaus große Mehrheit der Deutschen und Windischen gezwungen, gegen ihren Willen ihrer Kinder in einer unbedeutenden Sprache unterrichten zu lassen und somit die deutsche Sprache vernachlässigt. **Es darf nur 1 Unterrichtssprache geben. Den Slowenen die slowenische, den Deutschen die deutsche Schule und den Windischen diesbezüglich das freie Entscheidungsgewalt.** Die Befragung der Bevöl-

kerung in Schulsprengeln, wo dieser slowenische Zwangsunterricht eingeführt ist, ergeben eine 82 bis 100%ige Ablehnung dieses Zwangsunterrichtes, wobei die Eltern gegen die Einführung der slowenischen Sprache als Freigegegenstand natürlich keine Einwendung erheben. Durch den slowenischen Zwangsunterricht sollen die Deutschen und Windischen selbst zur Verbreitung der slowenischen (krainischen) Schriftsprache beitragen und andererseits, zusammen mit einer Einführung der slowenischen Amtssprache und slowenischen Aufschriften in Südkärnten soll der Eindruck eines slowenischen Landes hervorgerufen werden, der die **Aufwerfung der Frage Südkärnten** von internationalem Forum zu gegebener Zeit wieder möglich machen soll.

Bei dieser Gelegenheit müssen wir auf die Zustände in der staatlichen Lehrerbildungsanstalt in Klagenfurt hinweisen. Dort ist Slowenisch auch Unterrichtssprache. Die Lehramtskandidaten, die sich für die zweisprachigen Schulen in Südkärnten vorbereiten, geben eine slowenische Zeitschrift „Setev“ (Die Saat) heraus, veranstalten in der Schule slowenische Dichterfeiern usw. Die slowenische Zeitung Kronika spricht von den zukünftigen Lehrern im Grenzland als von einer „Für das Slowenentum in Kärnten wirklich vielversprechenden Jugend“ . . .

Der Artikel 7 des Staatsvertrages räumt den slowenischen Minderheiten in Kärnten u. a. einen Anspruch auf Elementarunterricht in slowenischer Sprache — nicht aber auf zweisprachigen Schulen — und auf eine „verhältnismäßige“ Anzahl Eigener Mittelschulen ein, ohne daß ein Mindestanzahl von Schülern genannt wäre. Weiters wird in den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens mit slowenischer oder „gemischter Bevölkerung“ (Eine geschlossene slowenische Bevölkerung gibt es in Kärnten nicht). Die Nationalslowenen wollen dieses Gebiet (gemischte Bevölkerung) zumindest mit dem

Gebiet der Schulverordnung 1945, das ist Südkärnten einschließlich Klagenfurt, Villach und Hermagor, umgrenzt wissen. Dazu einige Zahlen, um die „Objektivität“ der Tito-Kommunisten und ihrer Helfershelfer aufzuzeigen. Nach den Ergebnissen der Volkszählung 1951 hatte KLAGENFURT bei 62.782 Einwohnern 411 Personen, die sich zur slowenischen Sprache bekannten, in VILLACH von 30.066 42 und im politischen Bezirk HERMAGOR mit 20.656 Einwohnern bekannten sich 247 zu dieser Sprache. Nur 4 Gemeinden im Grenzland haben eine slowenischsprachige Mehrheit. In allen anderen 58 Gemeinden mit derzeit slowenischem Unterrichtszwang sind die Slowenischsprachigen eine Minderheit. Von rund 42.000 Nichtdeutschen bekannten sich nur 7707 zur slowenischen und 5888 zur slowenischdeutsch und 117 zur slowenisch-windischen Sprache, somit 13.712, d. s. nicht 3% der Bevölkerung, denen über 28.000 sprachlich und gesinnungsgemäß vollkommen getrennte Windische und 428.784 deutsche Kärntner gegenüberstehen. Dies wissen unsere Nationalslowenen und sie wollen daher ohne Berücksichtigung der Zahlen der Volkszählung (!) diese unsere heimattreuen Windischen gegen ihren Willen und gegen das österreichische Interesse, bzw. Kärntner Interesse als zu ihnen gehörig einbezogen haben, um damit eine Grundlage ihre **ünerhörten Forderungen** zu haben, wie u. s.: Beibehaltung des slowenischen Zwangsunterrichtes für alle Kinder gegen den Willen der Eltern, Einführung der slowenischen Sprache als zusätzliche Amtssprache bei allen Gerichts- und Verwaltungsbezirken in ganz Südkärnten, einschließlich Klagenfurt, Villach und Hermagor, wobei auch in den höheren Instanzen gemäß der Amtssprache in der ersten Instanz entschieden werden soll, Nachweiß für alle Beamten und Angestellten dieser Gebiete, daß sie die slowenische Sprache beherrschen, gesetzliches Verbot

des Namens „Windische“ (damit diese, die sich zu Kärnten bekannten und von dem slowenischen Volkstum nichts wissen wollen, als Slowenen gezählt werden sollen). Wir Kärntner stehen jedoch auf dem Standpunkt, daß das „WINDISCHE“ ALS BODENSTÄNDIGER KÄRNTNER KULTURBEGRIFF zu erhalten ist.

Wenn die Tito-Kommunisten und der andere Flügel der Nationalslowenen die Zahlen der Volkszählung nicht angewandt haben wollen, so bleibt nur eines: FREIES BEKENNTNIS ZUR SLOWENISCHEN VOLKSGEMEINSCHAFT! Dies ist der freieste, selbstverständlichste und demokratischste Weg zur Durchführung des Artikels 7 des Staatsvertrages. In einer freien, geheimen Volksbefragung, gemeindeweise, ebenfalls unter Internationalen Kontrolle, soll jeder Kärntner frei sagen, welchen Volksstamme er sich zugehörig fühlt, welche Schulen seine Kinder besuchen sollen. Damit wird auch die Frage der Amtssprache und Aufschriften geregelt. Die Bestandsaufnahme in dieser Hinsicht auf Grund des freien Bekenntnisses wird den Deutschen, den Windischen und den Slowenen sprachenmäßig ihre Rolle zuteilen. Es wird damit einerseits die heimattreue Bevölkerung nicht, wie es die Slowenen wollen, zum Schaden Österreichs vergewaltigt werden und ein nichtvorhandenes Slowenentum vorgetäuscht und die Slowenen andererseits können sich ihr Recht auf Grund dieses freien Bekenntnisses ohne jeden Druck selbst schaffen. Ein demokratischer Weg zur Feststellung einer slowenischen Minderheit, denen auch auf dem Gebiete der Schule die gleichen Rechte wie den Deutschen und Windischen gewährt werden, ist nicht möglich.

Für die Arbeitsgemeinschaft für Südkärnten: Kärntner Abwehrkämpferbund — Kärntner Landsmannschaft — Kärntner Schulverein Südmärk.

(Nadaljevanje sledi)

KARL ROJŠEK:

Na obisku pri živih in mrtvih

Vroča nedelja je bila letos 25. julija. Iz Celja sem se zjutraj pripeljal z avtobusom do zdravilišča Laško, si malo ogledal močan betonski zid, ki smo ga napravili v letu 1934 pri izlivu potoka Rečice v reko Savinjo. Baš tam pri izlivu, kjer smo brodili po vodi, je bilo takrat mnogo toplih vrečev. Mikalo me je, da bi tudi danes skočil v to menjajočo mrzlo in toplo vodo, toda imam še dolgo pot, in sicer 9 km do tja, kamor sem namenjen, in seveda nazaj nič manj. Na žalost je samo en kilometer asfaltne ceste, ostalo je makadamska. Avtobus vozi samo ob delavnikih v Hudo jamo, kjer kopljejo rudarji črno zlato (premog), ki pa ga bo bajé kmalu zmanjkalo.

Ko je zmanjkalo asfaltne ceste, me je vsak avto, ki je vozil po tej dolini, zavil v oblake prahu. Hvala Bogu, da jih ni bilo mnogo!

Malo pred rečiško šolo sem se spustil v pogovor z 72-letnim upokoženim rudarjem, ki mi je prav rad odgovorjal. Seveda me je radovednost gnala od vprašanja do vprašanja. Tu sem delal prizidek pri šoli leta 1938. Takrat je bil tam za učitelja neki Bratuša, rojak s Primorskega. Nobeden mi ni vedel povedati, kje je sedaj in če še sploh živi. Možu, ki me je spremljal, sem povedal, da sem v letih 1937—1938 delal pri novi cerkvi sv. Antona, ki je na gričku za tem ovinkom in bi si jo po tolikih letih rad ogledal tudi od znotraj. Najbrž je zaprta, je modroval možakar, ker je bila sv. maša že ob sedmih zjutraj. Sicer pa imajo pri tejle hiši ključ, če nama ga bodo hoteli dati. No, sem rekel, mogoče me pa le uslišijo. Poskusimo!

Vstopila sva in pozdravila ter povedala svojo željo. Prijazna gospa Cajgl je vzela ključ in že smo jo mahnilo zadaj za hišo po livadi navzgor proti cerkvi. Začudil sem se novemu pokopališču desno pod cerkvijo. Vstopimo v cerkev. Velika okna ji dajejo dovolj svetlobe, kamorkoli pogledaš, snaga in red, kot se spodobi za hišo božjo. Res, skrbna je roka, ki to ureja, kar je brez dvojne zasluga gospe Cajgl. Notranjščina kot tudi zunanost se mi zdita še bolj prikupna kot takrat, ko je bila blagoslovljena. Tule svečniki iz umetnega kamna, ki so na oltarju, sicer niso bili po volji gospodu Šerganu, ki je bil takrat cerkveni ključar (mogoče se jih je pozneje privadil); na njem je slonela vsa skrb za to hišo božjo. Ta mož je bil dobra duša in je skrbel tudi za nas stavbince, da se nam niso grla v vročini posušila.

Kolikokrat me je vabil na dom, toda bile so težave, ker sem vsako soboto šel domov, druge dneve ob večerih pa ni bilo varno se bratiti z alkoholom, saj če ga imaš le malo nad povprečjem, se rado zgodi, da napraviš na stavbi napako, ki jo imaš nato vedno pred očmi. Še hujše pa je seveda, če vsled takšne napake boljše oči in se mu to vidi tudi na zunaj.

Ko je takrat mož videl, da gre delo h koncu, me je pa neke sobote le zvabil k sebi

domov. Znašla sva se v prostorni sobi z veliko javorjevo mizo; na njej je bil doma pečeni kruh, zraven pa prekajena svinina, kateri je botrovala zelenka z biserno tekočino. Človek, kaj hočeš še več!

Uvodoma sva kramljala seveda o vremenu, delu na polju in v hlevu ter naposled prišla na tiste nesrečne svečnike, ki so čisto drugače izgledali kot v cerkvi na Govcah. „Na, pij! Pa prigrizni!“ Ta dva stavka sta me spremljala ves čas mojega obiska.

„Ti, ali bi bilo tebi mogoče pogovoriti stavbenika, da bi pretental arhitekta Plečnika, naj umakne tiste moderne — saj veš, kaj mislim, ali boš? Na, pij! Pa prigrizni!“

Pil sem in jedel kot siromašen birmanec, samo da sem mu v nečem ustregel. Poškili sem večkrat v kozarec, da bi v njem našel pameten razlog za odgovor.

„Lepo vas prosim, gospod Šergen, kako naj jaz grem s takšno prošnjo pred svojega stavbenika? Saj bi mi gotovo zabrusil, naj se nikar ne vtiham v dela, ki ne spadajo v mojo stroko. Ali naj jaz profesorju Plečniku, ki ima svetovni sloves, ukažem, naj postavi v cerkev, ki je v modernem slogu zidana, stare medenineaste svečnike? Ne! Ne morem, gospod Šergen. Rad vas imam in nikoli se nisva malo sporekla, toda tej vaši želji ne morem ustreči!“

„Ja, zlodej!“ je zarobantil in stopical sem in tja pa udaril z nogo ob tla, da se je pokadilo izpod nje. „Na, pij! Pa prigrizni!“

Še dostikrat sem moral prigrizniti in namočiti usta v kozarec, preden sva se poslovila. Dober je bil ta mož kot kruh. Sedaj počiva na pokopališču pod cerkvijo, za katero je nosil glavno breme. Naj ti bo Bog plačnik za vse, kar si napravil njemu v čast ter bližnjemu v dobro. Poslovil sem se od prijazne gospe Cajgl in se ji zahvalil, da je šla odpret cerkev.

Tako, sedaj pa na pokopališče! Prvotno je bilo tu urejeno partizansko grobišče, ki ima lep monumentalni spomenik. Potem so

se pridružili še drugi in danes je to pokopališče dom vseh rajnih. Sovrašivo je omahnilo v pozabo. Tu spi domobranec poleg partizana, lepo v miru, rudar poleg kmeta, delavec poleg uradnika, vsi imajo lepe, dostojne spomenike in nam kličejo iz grobov: „Kar si ti sedaj, sem bil jaz nekoč; kar sem jaz sedaj, boš ti nekoč, kajti smrt je najbolj pravična.“ Pomolil sem na grobu rajnega Šergana, se pomudil tu in tam v mislih na takratne čase, ko smo gradili ta božji hram. Spomnil sem se na Kupčeva dva fanta, ki sta tudi stregla pri zidavi. Vprašal sem spremljevalca, ki mi je ravno pokazal grob svoje pokojne 90-letne matere, če še živita Lojze in Johan.

„Ja, veste, Johan je že zdavno umrl, Lojzeta so pa v torek pokopali, tamle je njegov grob.“

Solza se mi je utrnila, ko sem se spominjal tega pridnega in vedno šaljivega delavca. Nekoč sem mu zavpil z zvonika, naj mi prinese načrt gori, pa se je moško odrezal, če ni vseeno, da ga on pogleda in meni pove, da mu tako ne bo treba hoditi po „trepnih“ (zidarske stopnice). Naj vama bo lahka zemljica med cerkvijo in domom!

Tudi slavni, a skromni arhitekt Jože Plečnik, ki je ustvaril toliko monumentalnih zgradb na Dunaju, Pragi in Ljubljani ter mnogo cerkvá po Sloveniji, je sedaj že lepo število let pod rušo. Večinoma vsak mesec nas je prišel obiskat s svojih širokokrajnim klobukom, kakršnega je nosil menda samo še pisatelj Franc Finžgar in rajni Požlepov ata iz Linhartove ulice in mogoče še kateri.

„No, Rojšek, boste eno prižgali?“ In že mi je pomolil cigaretno dozo ter obenem že reagiral na moje povelje Lojzetu, naj prinese „cugžago“.

„Ali ne veste, kako se pravi temu orodju v slovenščini?“

Debelo sem ga pogledal in na tem pogledu je mož vedel, da jaz tega res ne vem. „Potezna žaga! Da boste v bodoče vedeli!“ je pribil. Sedaj seveda vem, toda vem tudi to, da dve tretjini delavstva, ki imajo s tem orodjem opraviti, tega ne ve.

(Dalje prihodnjič)

Jože Kastelic:

Samota

*Ves moj grad v pijanem slavu v noč gori,
divja pesem preko polj hiti
in te vabi — pa te ni...*

*Luči so se nekam potemnile,
temne sence so se v park spustile;
drobne veje so se v noč prek zidu sklonile
in vabile — pa te ni...*

*Grad je tih in luči so umrle.
Temne stene so temno se * mrak zazrle.
V stajah hrzajo živali —
Tožni krik so iz polja vstali:
preko dvorov gre nekdo
v temi trudno in težko...*

Drobtine

■ Kdor se maščuje, je podoben človeku, ki je ugriznil psa, ker je pes ugriznil njega.

*

■ Če storiš kaj dobrega, se malokdaj izve; a stori kaj slabega — takoj se bo izvedelo sto kilometrov daleč.

*

■ Ne samo, da znamo resnico povedati, ampak da znamo resnico tudi prenesti, to je poštenost.

*

■ Imejmo potrpljenje z vsakim, a najprej moramo imeti potrpljenje s samim seboj!

Ne vé. — Bogdan je prišel prvič na deželo. Šel je skozi vas in na nebu so se pokazale prve zvezde. Na cesti sreča fantiča in ga vpraša: „Ti, ali je to mesec ali sonce?“ in pokaže na obzorje, kamor je pravkar priplaval velika luna. — „Tega pa res ne vem,“ odgovori fantič. „Nisem iz tega kraja.“

Otroška odkritosrčnost. — Otrok: „Stara mama, nikar me tako ne umivaj!“ — „Moraš se umivati. Ko sem bila jaz tako mlada, kakor si ti, sem se po večkrat na dan umivala.“ — „In kaj imaš od tega? Kar pogledaj, kakšna si sedaj!“

Fantovsko sonce. — Stražnik najde pijanega fanta, zvrnjenelega v jarek. „Vi, mladenič, kaj pa pravzaprav delate tukaj?“ — „Sončim se.“ — Stražnik: „Sončite se? In ob luni?“ — „Jasno! Saj so mi prijatelji povedali, da je luna fantovsko sonce.“

Zenitovansko posredovanje. — Direktor ženitovanske agencije je našel neki nevesti primerne fanta. Samo ena reč ga je skrbela. Fant je nekam čudno dišal. Pa je svetoval fantu: „Jutri vas bom predstavil gospodični. Samo prosim, dajte se zjutraj temeljito skopati.“ — „Skopati?“ pogleda fant. „Prav, se bom pa še skopal. Toda kaj bo potem, če s poroko ne bo nič?“

V norišnici. — Zdravnik pregleduje norca v celici. Zdi se mu popolnoma normalen in skoraj popolnoma ozdravljen. Tedaj ga norec nagovori: „Poslušajte, zdravnik! Naredite mi avtopsijo, da bom videl, kaj mi je. Umiram od želje, da bi vedel, kako sem bolan...“

JOSIP JURČIČ:

10

JURIJ KOZJAK

„Kje je menih Kozjak?“ vpraša dalje cigan. „Ako ga hočete poklicati, jaz bi mu nekaj povedal na uho in on bo zame prosil, da me ne obesite; vam pa nič ne zaupam, gospodje v dolgih haljah! Vi bi nemara radi, da bi jaz pod vislice stopil ali pa da bi se mi prelomil vrat. Ali Kozjak, ta je moj stari prijatelj, naj bo že tisti grbavi ali pa njegov brat, ki je med vami menih.“

Marko Kozjak, že osivel, pride iz svoje izbice, ki je bila na zadnjem oglu proti severu. Ko zasliši, da je ravno tisti, ki mu je odpeljal sina, zapre to ubogemu starcu besedo, up navdihne očeta, upanje, da je še mogoče sina dobiti nazaj. „Povej mi, povej, da moj sin živi; izgovori, da mi ga pripelješ nazaj, in nič se ti ne bode zgodilo, jaz prevzamem tvojo kazen, jaz ti dam pol premoženja, ves Kozjak, pa mi govori, kje je moj sin.“ Vse to je hotel stari Marko naenkrat izvedeti iz cigana.

Ali temu se zasvetijo male sive oči in staro maščevanje se mu zbudi. Nekaj časa gleda osivelega, onemoglega očeta in pravi: „Ne poznaš me, Marko Kozjak? Jaz sem imel tudi nekdaš sina, mladega, lepo rastočega, ki sem ga ljubil. Ali ti si mi podrl moje veselje, ti si pobil mojega sina, da mi je umrl, in zato sem te kaznoval, kakor vidim, dovolj. Ali ne samo jaz, tudi drug človek je bil, ki me je naglal do tega dela; ime tega človeka ti povem na uho, in

ako ne boš prosil za moje življenje, tudi za njegovo ne boš; ako mene obesijo, tudi njemu ne prizanesó. Poslušaj!“ In cigan pristopi k staremu Marku ter mu pove na uho: „Tvoj brat Peter mi je sina prodal in izdal!“

Komaj je Marko te besede čul, ga prešine kakor blisk in zgrne se v omedlevaro na tla. Menihi so vsi obenem planili, da bi pomogli staremu možu.

„Kaj sem vam pravil, gospodje v belih haljah, da ne bom obešen! Ko se Kozjak zbrihta, bo prosil zame in za mojo staro kožo.“

„Pridemo ti že do zoba,“ pravi eden hlapcev.

„In ako bi imel samega peklenščka v malhi,“ pristavi drugi.

Hlapci so ugibali med seboj, da to mora biti več kakor pošten človek, in menili so, da je Marku zacopral, da je omedlel.

Opat prestrašen veli, naj cigana zvezanega odpeljejo in zapro. Tudi Marka odneso. Nič se ni zavedel. Skoraj vsi so menili, da ne bode preživel te omedlevice. Skrbi za izgubljenim sinom, žalost in bolečine so mu bile obeleile glavo in ga rinile do roba večnosti. Zdaj je našel pravi sled za sinom, ki ga je mislil mrtvega, in kako bode prenesel tak oslabiljen človek toliko težo, ki dušo teži? Drugi pa so rekali med seboj: „To, kar je cigan Kozjaku na tistem povedal, je moralo biti strašno, grozovito; zakaj Kozjak, dasi je zdaj že res oslabil, je bil vendarle popred vojak, ne bi ga bila vsaka stvar pretresla tako, da bi se bil kar brž zgrudil in precej nič zavedel.“

Marka Kozjaka spravijo v posteljo ter pokličejo očeta Benedikta, ki je bil na glasu, da ume zdravila napravljati, rano obvezati in zaceliti in rože kuhati, da so dobre za

bolno telo. Pater Benedikt tudi znese vso svojo umetnost, da bi bolnika spravil zopet k svesti. Vse je bilo v kloštru pokonci.

Opat pošlje tudi posla v grad Kozjak gospodu Petru poročiti, naj nemudoma pride v kloster, ker mu je brat morda blizu smrti.

Peter se zavzame; ni še pričakoval bratove smrti. Pravzaprav, kakor se nam zdi, ni mu bilo veliko do brata, katerega ni ljubil; vendar spodobilo se je, da ga je šel pogledat še pred smrtjo, in zato je bil precej pripravljen. Veli torej osedlati svojega konja ter pogosti kloštrskega posla.

„Kaj pa se je zgodilo?“ vpraša Peter kloštrskega hlapca medpotoma. „Ali je moj brat nanagloma zbolel?“

„Povedali mi niso opat sami,“ odgovori hlapec, „pa slišal sem vendar tako drugod, da je neki cigan, katerega smo predsinočnim ujeli, nekaj gospodu skrivaj povedal, in precej tačas jim je prihajalo slabo in se niso potem več zavedeli. Kaj je cigan povedal, tega ne vedó, najbrž kako čarobnijo, kakor jih imajo ti ljudje.“

Ko bi bil hlapec pazil na gospoda Petra Kozjaka, bi bil videl, kako je njegovo lice zdaj blede, zdaj zeleno prihajalo; noge so se mu oklenile konja in roke so spustile nevede konjsko brzdo. Ko bi bil pa to tisti cigan? Ko bi bil bratu njegovo hudodelstvo povedal? Ta misel je blekla in vrela plemenitašu po glavi.

„Kakšen je cigan?“ vpraša čez dolgo, ko se nekoliko upokoji.

„Dolg, že precej star, pa močen ko vol; dva sta ga morala držati in še bi jih bil kmalu ustrahoval, dasi naš Til ni kar bodi,“ odgovori hlapec.

Pljeskavica in ajvar - dve velesejmski novosti za sladokusce

pripravljenih po načinu, kot jih pripravljajo v jugoslovanskih obmorskih okrajih, in sicer so na razpolago poleg izvrstnih originalnih čevapčičev tudi ražnjiči, calamari in kot posebno novost ajvar, sendviči na srbski način ter pljeskavica.

Za boljši tek se bomo seveda poslužili izbranih vin, za katere s svojim izbornim okusom skrbi vodja tega paviljona g. Kristijan Breznik. Ta vina so n. pr. merlot, kabernet, malvazija, burgundec, mistela, a tudi izvrstni dalmatinski plavac; seveda tudi ne manjka dobrega dolenskega cvička in odlične slivovke.

Med primorskimi vini je eden najbolj priljubljenih merlot iz Goriških Brd, ki ima 12 do 12,5 odst. alkohola; to vino se posebno prikaže k jedem na žaru in k divjačini.

Na vprašanje o kvaliteti vina, ki ga letos nudi tu, je g. Breznik pojasnil, da je zelo dobro, in sicer zato, ker je lansko vinorodno leto dalo v Sloveniji odlične kvalitete. „Agraria Koper“ ima nad 350 hektarjev lastnih vinogradov, poleg tega pa številne člane zadruga (vinogradnike), ki ji prodajo svoj vinski pridelek. Kot posebno zanimivost je še navedel, da ima vinarska zadruga največji evropski vinski sod, saj meri 41.427 litrov.

„Agraria Koper“ pa izdeluje in prodaja tudi mesne in mlečne izdelke; njih največji odjemalec je mesto Trst. Zelo strogi jugoslovanski živilski zakon daje jamstvo izvrstne kvalitete živil.

Nad vse priljubljen izdelek „Agraria Koper“ je tudi „Excorrado“-Tonic-Water in naravna oranžada pod imenom „Golf-limonada“. Oboje lahko zainteresirani dobijo tudi izven velesejma v Breznikovi vinarni v Celovcu, Völkermarkter Str. 99 H (telefon 82 251).

„Kot vsako leto smo se tudi letos za Celovški velesejem dobro pripravili,“ je izjavil Kristijan Breznik. „Kdor ceni dobra vina in specialne jedi, bo na vsak način prišel pri našem paviljonu na svoj račun.“ K temu lahko le še dodamo: Pojdi tja tudi ti in se sam prepričaj o tem!

Posebno ugaja letos obiskovalcem izborni merlot, ki pride v sodih v Avstrijo in ga nato polnijo v steklenice.

Celovškega velesejma si skoraj ne moremo misliti brez priljubljenega paviljona „Agraria Koper“. Zato se tudi letos tu sestajajo gurmani in prijatelji jugoslovanskih specialitet. Večina jedi je

„Adria-Look“ je geslo, pod katerim se predstavlja lični paviljon podjetja „Agraria Koper“ velesejmskim obiskovalcem. Odlična vina in priljubljena slivovka vabijo žejne, jugoslovanske specialne jedi pa lačne obiskovalce. „Kot vsako leto sem tudi letos dobil od podjetja strog nalog, da mora biti vse blago najboljše kvalitete, ne oziraje se na ceno,“ je izjavil vodja paviljona g. Breznik. In o tem se lahko osebno prepriča tudi vsak obiskovalec.

HOČETE ZIDATI?

Vedno in vsak čas na razpolago odjemalcem

FERLACHER BETONWERK

J. Pagitz, Ferlach — Borovlje

Tel. 0 42 27 /375

(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Vse iz ene roke

KOTMARA VES
KÖTTMANNSDORF
tel. 0 42 22—79 11 17

- BETONSKO PODJETJE
- VELETRGOVINA ZA GRADBENI MATERIAL

WOLFSBERG, tel. 0 43 52—29 91

Lahko si pa ogledate tudi najlepšo razstavo ploščic Avstrije.

Dostavljamo tudi v sobotah.

Informacije dobite v vseh zadevah v Kotmari vesi ali pa v Wolfsbergu.

● IZGUBE ZARADI ZAPRTEGA SUEŠKEGA PREKOPA. V zadnjih štirih letih, odkar je Sueški prekop zaradi vojnih zapletljajev na Bližnjem vzhodu zaprt, so pretrpele zahodne države in Japonska skupaj 3,4 milijarde dolarjev izgub. Do konca letošnjega leta pa se bodo te izgube predvidoma povzpele že na 5 milijard dolarjev. Glede na ladijski promet po Sueškem prekopu leta 1966 in upoštevanje naraščanje obsega svetovne trgovine v zadnjih petih letih, bi letos znašal promet po Sueškem prekopu okoli 108 milijonov ton.

Das Möbelhaus Ihres Vertrauens Möbel | Möbel | Möbel

Opitz

Wie alle Jahre
MESSEHALLE 6

Opitz

Villach
Widmannngasse 31

1. STOCK

Klagenfurt
Baumbachplatz 21

Mali oglasi

F 200 — novi Passap-pletilni stroj. Nizka cena, enostavno upravljanje, majhna potreba prostora, lahek, priročen, prenosljiv, velik učinek — nizka cena. Dobite ga le pri: WOLLBAR, zraven kapucinske cerkve, Klagenfurt — Celovec.

Razprodaja zaradi prezidave! Moške srajce, posamezne velikosti, že od S 20.—, damski puloverji že od S 38.—, damske spodnje hlačke (slip) la, bombažaste, že od S 9,50, damska spodnja krila S 29.—, pri: SATTLER, Klagenfurt — Celovec, Heuplatz.

Damska moda

Scheibel

v veliki izbiri v strokovni trgovini

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11
Telefon 83 395

Schöffmann ist Wohnkultur!

Große Musterring Sonderschau „Wohnen in der Welt von Heute“

Eine Statistik besagt, daß 87% aller Österreicher nur jedes 4. bis 5. Jahr einen geringen Geldbetrag in ihre Wohnung investieren. Wie also steht es um unsere Kultur überhaupt? Kultur im mitteleuropäischen Sinn findet ja schließlich ihren größten Ausdruck in der Gestaltung der persönlichen Umwelt — der eigenen Wohnung.

Wenn man von der Kultur der alten Römer spricht, dann denkt man sofort an die Bauten und Wohnanlagen dieses Volkes. Jede Kultur-epoche schafft ihre eigenen Wohnstile, deshalb sollte es auch für uns selbstverständlich sein, bei dem Wort Kultur an die eigenen Wohnung zu denken. Sonst könnte die Geschichte von

dem Indianer, der sich als Abgeordneter seines Stammes zum Senator in die Stadt begab, auch bei uns zutreffen. Dieser Indianer schrie entsetzt auf, als er vor einem der wertvollen Barockschreibtische stand und beklagte die Geschichte des edlen Waldbaumes, der zu solcher Schmach — seiner Meinung nach — verarbeitet worden sei. 66% aller Europäer betrachten ihre Wohnung auch heutzutage noch als reine Schlaf- und Essstelle. Doch wir wollen keine Wohnmuffel sein, wir gehören doch sicherlich zu den restlichen 34%. Deshalb könnten wir uns bei der imposanten Schau der Fa. Schöffmann in der Messe-Stadthalle (1. Stock) zu einem netten Plausch treffen. Bei einem derart großen Einrichtungshaus bekommt man heutzutage wirklich alles, für ein geschmackvolles und dennoch preiswertes Wohnen, zu kaufen. Kultur ist keine Geldfrage mehr, sondern eher eine Frage der geistigen Reife.

Ob Sie nun ein ganzes Haus oder nur eine gemütliche Ecke in der Wohnung einrichten möchten, vom Wohnstudio Candida sehen Sie exklusiven Wandverbau in Elementbauweise für Raumtrennung, individuelle Wandverbaumöglichkeiten in verschiedenen Holzarten, Fronten in Polyester, Schleiflack, ein Programm das durch seine Vielfalt auf dem österr. Markt vollkommen neu ist. Oder etwa eine Küche wie das Modell „Brasil“ deren Fronten und Ladentüren in gekelter Holzführung hergestellt sind. Im Jugendprogramm das Modell „Rom“ mit reichhaltigen Kombinationen für alle Raumgrößen in Polyester Kunststoff beschichtet oder Schlafzimmer wie das Modell „Münster“ in Eiche patiniert mit Profilstäben bis zur Preissensation, den Messeschlager „Carmen“ in Ahorn, Mahagoni, Polyester. Die Tendenz zum rustikalen Möbel ist heute erfreulicherweise sehr stark. In einer Koje präsentiert das Möbelhaus Schöffmann englischen Landhausstil mit Rauhleder-Sitz-Kombinationsgruppe, das Gestell in Eiche maßiv, geeignet für individuelle Wohngestaltung.

Sie sehen, es können einfach alle Wünsche erfüllt werden und dabei so unglaublich preisgünstig.

Auch der rustikale Wandverbau „Amigo“ in Eiche dunkel gebeizt, im spanischen Stil begeistert noch jeden Kenner echter Wohnkultur.

Es gibt einfach alles zu bewundern. Einfach alles.

Wandverbau in Schleiflack, Wohnzimmerschränke in Teak, aber immer exklusiv und äußerst preiswert.

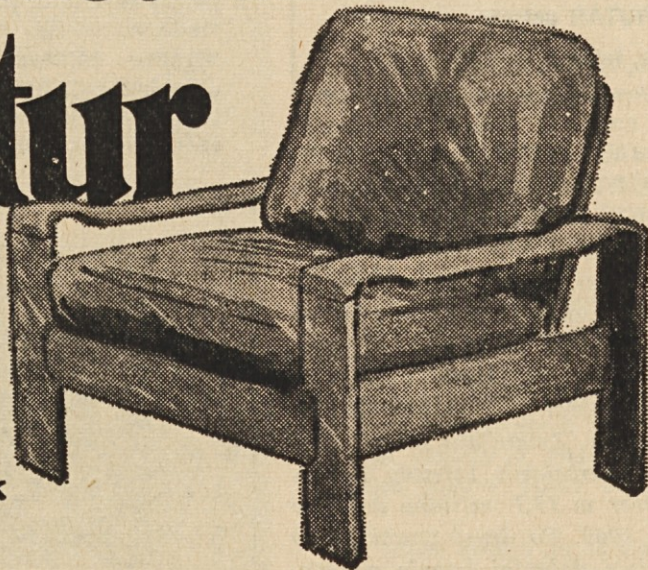
Kommen Sie zu Schöffmann, es lohnt sich wirklich, denn Schöffmann bringt Behaglichkeit in jedes Heim.

Schöffmann ist Wohnkultur.

Schöffmann ist Wohnkultur

Besuchen Sie
Schöffmann auf der
Klagenfurter Messe

Messestadthalle, 1. Stock

Möbel- und Ausstattungshaus

St. Veit a. d. Glan

noch nie **WAR GUTES SO BILLIG** Sommer Schluss Verkauf

- Herrenleibchen oder -Slips aus Baumwoll-Ripptrikot S **10.90**
- Herren-Socketts Baumwolle oder Kräusel S **6.90**
- Herren-Strümpfe gute Baumwoll-Strapazqualität S **14.90**
- Herren-Netzhemden oder -Frottee-Pullis S 39.80**
- Herren-Sporthemden Kurz- oder Langarm S **49.80**
- Herren-Perlon-Fassonéhemden S **59.-**
- Herren-Mode-Jerseyhemden S **69.80**
- Herren-Batisthemden modische Dessins S **99.-**
- Herren-Uniformhemden mit Reservekragen S **89.80**
- Herren-Trikotpyjamas mit langer oder kurzer Hose S **89.80**
- Herren-Frottee-Badehosen oder -Shorts S **29.80**
- Frauen-Dralopullover S **49.-**
- Damen-Modepullis S **69.-**
- Damen-Jerseyblusen S **69.80**
- Frauen-Blusen bedruckt, Kurzarm S **39.-**
- Damen-Smokeblusen hochmodisch, Halbarm S **79.-**
- Damen-Batistblusen bestickt, Langarm S **99.-**
- Damen-Perlon-Steppschräcke S **89.80**
- Damen-Ischler-Trachtenwesten S **109.80**
- Damen-Moderöcke gefüttert S **79.80**
- Damen-Ornamentlips aus Baumwollripp 8.90 S **6.90**
- Damen-Kurzbeinhosen S **11.90**
- Damen-Kräuselhosen S **14.90**
- Damen-Perlonsatin-Unterkleider S **29.-**
- Damen-Perlon-Unterkleider gemustert S **49.-**
- Damen-Strumpfhosen S **7.90**
- Damen-Nachthemden S **59.-**

- Damen-Makkopyjamas S **79.-**
- Damen-Wäschegarnitur Hemd und Hose S **39.-**
- Damen-Bikinis oder -Badeanzüge S 79.-**
- Damen-Hot-pants die große Mode S **79.-**
- Damen-Frottee-Badekleider S **79.-**
- Damen-Modehosen lang S **98.-**
- Damen-Perlonstrümpfe S **3.90**
- Damen-Kniestrümpfe S **9.80**
- Reifen-BH mit schöner Spitze S **19.80**
- Frauen-Perlon-Kittelschürzen S 39.80**
- Servierschürzen S **10.90**
- Frauen-Kleiderschürzen aus gemustertem Baumwolldruck S **45.90**
- Frauen-Trägerschürzen komplette Durchschnitgröße- schöne Muster S **24.90**
- Damen-Perlonmäntel Langarm S **59.-**
- Mode-Georgettetücher S **5.90**
- Mädchen-Frotteekleidchen S **23.90**
- Mädchen-Dralonpullis S **49.80**
- Mädchen-Westen S **79.80**
- Mädchen-Bikinis oder -Badeanzüge S 29.80**
- Kinder-Frotteeleibchen S **39.80**

- Kinder-Socketts Baumwolle oder Kräusel S **7.90**
- Kinder-Frotteeslips S **8.90**
- Kinder-Strumpfhosen S **16.90**
- Kinder-Helancahosen alle Größen lang 59.— kurz S **49.80**
- Kinder-Trikotpyjamas S **29.80**
- Baby-Strampler Dralon 39.80 Baumwolle S **25.90**
- Baby-Rockerln Baumwolle 2 Stück S **28.-**
- Baby-Kleidchen Dralon S **59.80**
- Baby-Frotteepyjamas (Overall) S **49.-**
- Seidenbrokat-Steppdecken 130 x 190 S **149.80**
- Flaneldecken Karodessins S **59.80**
- Jacquarddecken pflegeleicht S **79.80**
- Federnpolster mit 1 kg Hühnerfedern gefüllt S **39.80**
- Tuchent gefüllt mit 3 kg Hühnerfedern S **149.80**
- Bettbezüge 130 x 190, reine Baumwolle, gewebt 99.— bedruckt S **89.80**
- Damast-Bettbezüge Markenware, 130 x 190 S **119.80**
- Polsterbezüge 60 x 80 S **26.90**
- Arlberg-Leintücher gute Strapazqualität, 150 x 230 S **49.80**
- Jacquard-Bettzeug 130 cm breit S **17.90**
- Schafdamast Markenware, 130 cm breit S **25.90**
- Leintuch-Molino extrastark, 156 cm breit S **19.80**

Diolen-Gardinen mit Bordürenabschluß und Bleiband	S 49.80
250 cm hoch	S 25.90
150 cm hoch	S 25.90
300 cm breit, gemustert	S 39.80
100 cm breit	S 7.90
- Acryl-Dekorvorhänge pflegeleicht, 120 cm breit S **39.80**
  - Schaft-Krepp-Dekorvorhänge schöne Muster, 120 cm breit S **26.90**

Vorhang- und Kleider-Reste zum halben Preis!!!

- Küchen-Hangerln Baumwollqualität S **4.55**
- Halbleinen-Geschirrtücher 50 x 70 S **8.90**
- Strapaz-Handtücher reine Baumwolle S 5.-**
- Frotte-Handtücher Strapazqualität S **9.65**
- Arbeits-Frotte-Handtücher starke Qualität, farbecht S **15.90**
- Jacquard-Frotte-Handtücher gut saugend, 50 x 100 S **19.80**
- Garten-Tischtücher gewebt, Baumwolle S **17.90**
- Halbleinen-Tischtücher gewebt S **39.80**
- Liegetücher Modefrottee S **24.90**

bei SAMONIG

Po Nixonovi senzaciji še gospodarsko sodelovanje s Kitajsko

Kot je znano, je ameriški predsednik Nixon napovedal, da bo še letos obiskal Ljudsko republiko Kitajsko. Svetovni tisk je to Nixonovo izjavo prinesel v luči največje senzacije zadnjega časa. Pisal je o spremembi svetovne politične slike ipd. Še bolj pa si lahko predočimo spremembe na gospodarskem področju. Za to trditev so predvsem odločilni sledeči činitelji:

1. Vzhodni blok za Peking ne more biti tako zanimiv gospodarski partner kot Zahod, ker iščejo dežele COMECON (gospodarski blok vzhodnih dežel) same pomoč na Zahodu.

2. Ideološke razločke z Moskvo obremenjuje še teritorialna vprašanja.

3. Po nastopu držav Varšavske pogodbe na Čehoslovaškem, ki so jo utemeljili z Brežnjevo doktrino, se čuti Kitajska ogrožena od Moskve in se potemtakem noče gospodarsko premočno navezati nanjo.

Kakšen je pravzaprav gospodarski potencial obeh velesil ter Kitajske? Združene države so dosegle v letu brutosocialni proizvod okroglo 1 bilijona dolarjev. Sovjetska zveza je proizvedla le polovico ameriške vrednosti. Brutocialni proizvod Ljudske republike Kitajske pa je znašal lansko leto samo 90 milijard dolarjev, kar ustreza polovici japonskega brutosocialnega proizvoda. Premoč Američanov je torej očitna, Peking pa upa z močnejšim gospodarskim sodelovanjem z Zahodom doživeti podoben gospodarski čudež kot Japonska.

Za Moskvo vse te spremembe, ki jih obeta Nixon ter vrhutega tudi še Evropska gospodarska skupnost (zadnja je namreč poblastila Italijo, da naj podpiše z Kitajsko triletno pogodbo glede gospodarskega sodelovanja), ne morejo biti prijetne. Kdo neki se bo potem čudil raznim komentarjem tiska in radia v Sovjetski republikli ter drugih zahodnih deželah, ki označujejo m. dr. Veliko Britanijo za „trojanskega konja ameriških imperialistov v zahodni Evropi“.

Slovenske turistične znamenitosti so dobro obiskane

Kadar razmišljamo ali se pogovarjamo o poletju in dopustu, se nehote spomnimo na morje, na „potapljanje“ v slanih vodah, na ribe — skratka: edini znani turistični cilj v Sloveniji je baje Jadransko morje. Takšen vtis pač dobiš, ko se pogovarjaš z različnimi domačini, ki hočejo preživeti dopust ali počitnice na slovenskem ozemlju. Le težko se zavedajo, da lahko gredo tudi v hribe, na jezera, obiskat stare gradove, najrazličnejše muzeje, spomenike in še vrsto drugih zanimivosti.

Ako pa nekoliko intenzivnejše prebiraš razne statistike, ki nakažejo obiske raznih slovenskih zanimivosti v številkah, spoznaš, da je neka „absolutna nadvlada slovenskega morja“ pri naših domačinih več ali manj edinstven primer; sicer je iz statistike razvidno, da so bile druge turistične atraktivnosti precej dobro obiskane. Omenil bi samo Postojnsko jamo, sotesko Vintgar na Bledu, Cankarjevo rojstno hišo na Vrhniki, Konjerejski zavod v Lipici (Primorska), Ljubljanski grad ali Predjamski grad, itd. Slovenija je namreč res lepa dežela, kar nam najbolj lahko potrdijo tuji, ki so jo že obiskali ter bili navdušeni nad njenimi lepotami. Vsako leto jih je več. Najbolj pogosto obiskujejo Postojnsko jamo, Lipico in Predjamski grad. Kakor kaže statistika, je Postojnska jama najbolj zanimiva tudi za domače turiste in izletnike!

Also erst zu SAMONIG VILLACH, AM SAMONIG-ECK

Pohištvo v veliki izbiri in ugodnih pogojih dobavlja in dostavlja

RUTAR — Dobrla ves

POHIŠTVO vsakdo potrebuje! RUTAR ustrezne vsaki želji!
A-9141 Eberndorf — Dobrla ves, telefon 0 42 36 — 281.

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 15. 8.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 16. 8.: 13.45 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo — Koroške narodne. — TOREK, 17. 8.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Umetne pesmi — Cerkev in svet. — SREDA, 18. 8.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom. — ČETRTEK, 19. 8.: 13.45 Informacije — Otroci igrajo za otroke (Sodelujejo otroci iz Vogrč). — PETEK, 20. 8.: 13.45 Informacije — Slovenske popevke. — SOBOTA, 21. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 14.00 S pesmijo od vasi do vasi (Revija domačih zborov).

● POVEČANA ZUNANJA ZADOLŽITEV IZRAELA. Inozemski dolgovi Izraela so ob koncu leta 1970 znašali 2621,7 milijona dolarjev proti 2123,6 milijona dolarjev leto dni poprej. Za leto 1971 je bil za izraelsko službo zunanjih dolgov prvotno predviden znesek 327 milijonov dolarjev, ki pa je zaradi primanjkljaja v plačilni bilanci Izraela moral biti znižan na 137 milijonov dolarjev. Zmanjšani so bili tudi devizni izdatki izraelskih turistov v inozemstvu, in sicer za 13,3 milijona dolarjev glede na leto 1969. Po drugi strani pa so se zvišali devizni dohodki Izraela od inozemskih turistov za 18,1 milijona dolarjev.

■ DUNAJ: Zanimiv ultimatum prihaja iz Tirolske na Dunaj: tirolski deželni glavar je izjavil, da naj se bodoče volitve (10. oktober 1971) odigravajo na podlagi rezultatov letošnjega ljudskega štetja. Vlada nasprotno hoče izvesti volitve na podlagi ljudskega štetja iz leta 1961. Deželni glavar Wallnöfer (ÖVP) grozi, da bo, ako vlada ne bi bila pripravljena upoštevati njegove zahteve, z tako imenovano „Wahlanfechtung“. Ob vsem tem se pojavi vprašanje, kako bo na to „grožnjo“ reagirala avstrijska vlada.

ELEKTRIČNE ŠTEDILNIKE

dobite že za **S 1.950.-** v trgovini

Adolf in Katarina KRIVOGRAD

9143 Šmihel pri Pliberku
Tel. 0 42 35 — 34 1 97

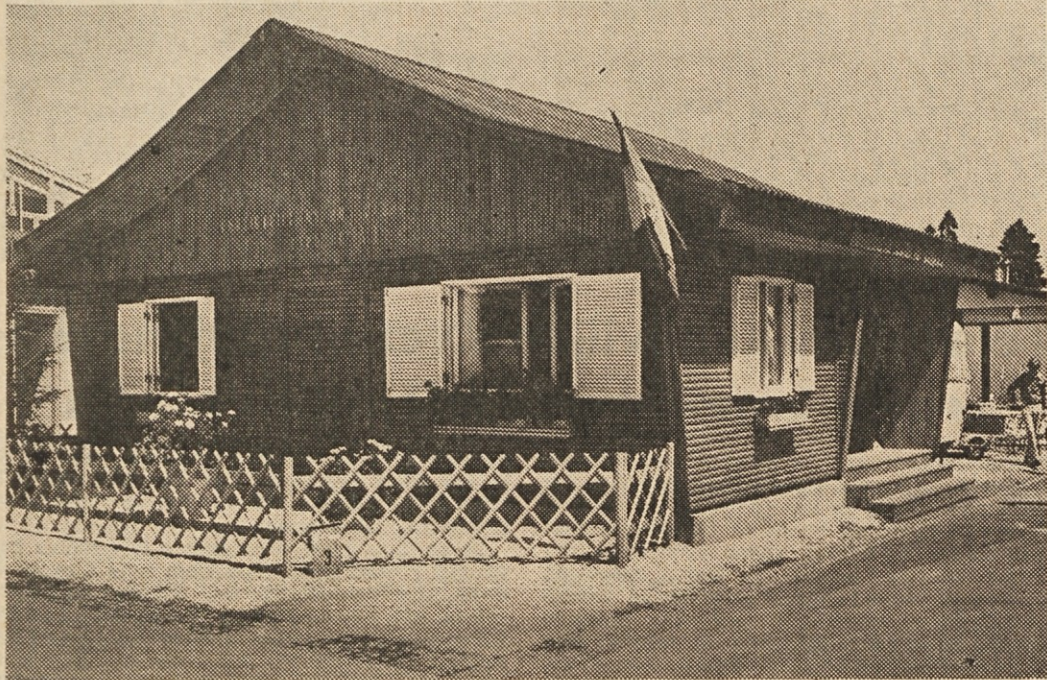
Romunija razstavlja na Celovškem velesejmu

Srečanje vzhodnih ministrov na velesejmu — Romunska in Češka kažeta zgotovljene lesene hiše — Pohištvo iz Romunije

Veliko pomembnost lesnega velesejma za internacionalno gospodarstvo podčrta in dokazuje navzočnost prominentnih osebnosti gospodarstva ob otvoritvi velesejma. Kar trije ministri iz vzhodnih dežel so bili gostje celovškega velesejma.

Znana avstrijska tvrdka Placzek z Dunaja ima dobre gospodarske stike z inozemstvom. Ob otvoritvi velesejma je sprejela v lepi romunski hiši na razstavnem prostoru kar tri ministre: poleg poljskega ministra za gozdarstvo in industrijo ing. Jerzy Popka in romunskega lesno-industrijskega ministra dipl. inž. Mihai Suderja kakor tudi madžarskega ministra Laszlo Földesa. Navzoča pa

nes želi vsak meščan kje zunaj na deželi, v gorah ali ob kakem jezeru, da se tam ob prostih dneh naužije miru in svežega zraka ter novih moči za poklicno delo. Hiša je tudi izolirana, zato je mogoče stanovati v njej tudi pozimi. Postavi se lahko kjerkoli, saj za montiranje strokovni delavec, katerega delo je že vračunano, rabi samo tri dni. V ceni je vključeno vse od okenskih okvirov do vrat, podov in kritja. Možna je tudi dobava kompletne, instalirane in opremljene hiše — vse v istem stilu. V hiši najdete predsobo, stanovanjsko sobo, kuhinjo, spalnico, kopalnico in stranišče, vsega skupaj 64 m². Tako urejena hiša, morda še opremljena z Bu-

Prvič v „vasi“ lesenih hiš na Celovškem velesejmu: Iz gotovih delov zgrajena hiša „Donau“ iz Romunije.

sta bila tudi oba šefa tega podjetja, namreč L. Moldovan in F. Wiesel. Pozdravili so tudi romunske gospodarstvenike. Romunski minister, ki je tokrat že tretjič obiskal lesni velesejmu, je poudaril, da je ta avstrijski velesejmu, edinstven na svetu.

Romunija je zainteresirana za čimboljše gospodarske stike z Avstrijo. Nakupila je v Avstriji ob tej priložnosti predvsem stroje za predelavo lesa.

Vodja podjetja Placzek OhG z Dunaja L. Moldovan, je poudaril, da se je na lesnem sektorju pri njegovi tvrdki prodaja zvišala za 600 odstotkov. Ni čuda, da si razstave brez te tvrdke ne moremo misliti, tako važen doprinos je, ki ga daje s svojo kvalitetno razstavo. Obe deželi, tako češka kot romunska, kažeta potom omenjenega eksportnega podjetja, zgotovljene lesene hiše, ki so zelo praktične, okusno urejene znotraj in zunaj in so sorazmerno po ugodnih cenah.

Na zunaj sta obe hiši urejeni v alpskem stilu, ki je za mnoge zelo privlačen. Ravno v tem je skrivnost množične prodaje takih hiš po vseh evropskih deželah, pravi vodja tvrdke L. Moldovan, ki edina uvaža te vrste hiše iz Romunije in Češke. Hiša je pritlična, (podeželska hiša) kakršno si da-

carara — pohištvo, ki ga tudi lahko občudujete na velesejmu, bo v ponos vsakemu posestniku take okusne hišice za konec tedna.

Bucara — pohištvo ljudje vedno rajši kupujejo, ker je strokovnjaško ročno delo, deloma celo izrezljano. Pohištvo v podeželskem stilu prinaša v hišo domačnost in toploto. Okusnost in harmonija razstave Bucara — pohištva privabita mnogo gledavcev na velesejmu — povsem zmerne cene pa mnogo novih kupcev. Tako so te vrste pohištvo, ki je izdelano iz plemenitih lesnih vrst, vzljubili tudi pri nas in ga vedno rajši kupujejo. Nekatere dele pohištva izrezljuje celo poklicni kiparji. Lahko si nabavite posamezne dele pohištva ali pa tudi celo spalnico, stanovanjsko sobo, jedilnico.

Splača se ogledati to razstavo, ki je važen doprinos k letošnjemu celovškemu velesejmu!

KUPUJTE pri tvrdkah, ki oglašujejo v našem listu!

Tvrkin šef Moldovan (levo) uvoznega podjetja Robert Placzek v pogovoru z romunskim ministrom za lesno industrijo dipl. ing. Mihai Suder.

Podjetje „DOM“ je največje in edino slovensko podjetje, ki vključuje vse izdelke domače in umetne obrti — klekljane čipke, vezene, voljane in tkane preproge, suho robo, pletarske izdelke, lončarstvo, rezbarstvo in kovaške izdelke ter še nešteto drugih izdelkov.

Podjetje „DOM“

organizira proizvodnjo
skrbi za šole in tečaje
za domačo obrt
odkupi izdelke domače
in umetne obrti
prodaja izdelke domače
in umetne obrti v Jugoslaviji
prodaja na debelo —
prodaja na drobno v poslovalnicah

v Ljubljani
— na Cankarjevi 6
— na Titovi 4
— na Gosposvetski cesti 10
— na „Trgu OF“ pri kolodvoru
— na Trgu revolucije
— na Mestnem trgu 24
— na „Trgu“ Vodnikov trg
in na Bledu

IZVAŽA — UVAŽA — SODELUJE S 30 DRŽAVAMI!

**Trgovsko izvozno podjetje za domačo in umetno obrt
LJUBLJANA**

Bistveno prenovljena češkoslovaška gotova hiša, že več kot senzacija in prodajni šlager Celovškega velesejma.

Posebna razstava na velesejmu o kmetijstvu in gozdarstvu

Posebna razstava kmetijstva in gozdarstva na Avstrijskem lesnem velesejmu — Celovškem sejmu, je stalna naprava. Kmetijska zbornica za Koroško zastopa celotno avstrijsko gozdarsko gospodarstvo in je zato integralni del celotnega lesnega velesejma. Razume se, da je središče te razstave gozdarstvo.

Središčni problem lanske razstave, namreč, ureditev gozdnih potov, se letos nadaljuje.

Centralni problem letošnje gozdarske razstave pa je spravljanje in predelava slabšega lesa. Uspelo je, pokazati na razstavnem prostoru gozdnih potov, tri tipe vzpenjač in sicer:

- razna orodja na škripec;
- potiskač (montiran na Unimog) za krajše proge;
- razna dvigala in škripce.

Le-ti služijo za spravljanje slabšega lesa. Prikazano je v konstrukciji ne pa pri delu. V razstavnici, ki je prikazano in razloženo s slikami in besedilom.

Ob robu gozdne razstavne poti je razstavljen sortiment slabšega listnatega lesa ter razložen.

Ohranila se je tudi leta 1967 začeta razstava vrtnic, ki je vedno privlačna. VÖEST kaže v steklenem paviljonu urejene kulture na žičnih mrežah in špalirskih palicah. Je to živa slika pripomočkov za vrtnarstvo in poljsko zelenjavo. V okviru gozdne razstave kaže VÖEST svoj program za izdelavo gozdnih potov, predorov, tračnic, naprave za obrambo pred snegom in vetrom itd.

Posebno privlačna je vsakoletna vrtnarska razstava za vse obiskovalce velesejma. Vključen je paviljon koroških čebelarjev.

Z mnogimi stroški in trudom je leta 1970 bil ves velesejmski projekt preurejen. S podporo zveznega ministrstva in dežele je tudi to leto bilo mogoče urediti razstavo tako, ki ni samo strokovno pomembna in zadovolji gledavce, ampak tudi tako, da služi vsemu avstrijskemu kmetijstvu in gozdarstvu.

Tvrdba Urbas, Velikovec, se obnavlja

Od rokodelstva do industrijskega podjetja — Vedno za napredek v kmetijstvu — Privatna iniciativa oskrbi nove delovne prostore

Tvrdba Urbas je živ dokaz, kako s pridnostjo in podjetnostjo obrt, ki se bavi s kmetijskimi pripomočki, predvsem z opremo hlevov, nastane industrijsko podjetje, ki je vo-

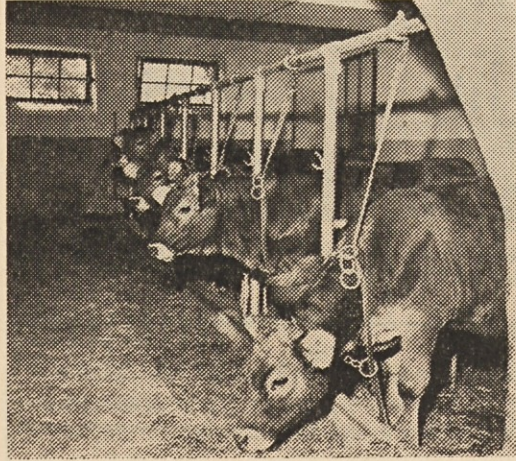
vsem svetuje. Moremo reči, da dobi vse iz ene roke.

Tvrdba sodeluje na velesejmu v Celovcu, je soudeležena pri kolektivni razstavi 1971 v Celovcu, kakor tudi potom WIFI pri internacionalni razstavi na Dunaju. S tem dokazuje ta obrt zmožnost na avstrijski kakor tudi na evropski ravni.

Urbas — izdelki se prodajajo ne le v Avstriji, ampak tudi drugod. Leta 1955 je bila samo družinska obrt, zato je tembolj priznana vredno, da je danes zaposlenih okrog 60 delovnih moči, med temi izvrstni strokovnjaki in specialisti. To industrijsko podjetje nudi na eni strani kmetom moderne hlevske naprave, na drugi strani pa najde v tem podjetju 60 delavcev sigurno zaposlitev, in vsakdanji kruh za vse družinske člane, ki največkrat spadajo med gorske in male kmete.

Tvrdba Urbas je dokazala, kako se s pridnostjo more domače podjetje preusmeriti v moderno industrijsko podjetje, ki stalno napreduje.

Vedno je bil cilj z najmanjšimi sredstvi največ ko mogoče doseči.

dilno in zmožno uveljaviti se napram vsaki konkurenci.

Gospod Urbas, doma iz Tinj, je v Velikovec u v veliko pridnostjo in trudom sezidal delavnico, ki je temelj današnje industrijske obrti, katero vodi sin Andrej Urbas. Že v družinskem podjetju se je mislilo na povečanje produkcije. Mladi mojster je kmalu spoznal potrebo preusmeritve in nove poti pri izdelavi. Vedno več delovnih moči in novih strojev je bilo potrebnih. Z mojstrsko roko in spretnostjo se je le-te uvedlo in izšolalo. Za to je bilo potrebno še vedno več prostora, da se je mogla izvajati serijska produkcija. S sodelovanjem zvestih sodelavcev so se izdelki vedno bolj izboljševali in vključevale so se nove produkcijske panoge.

Posebej je treba poudariti izredno smiselno nastavitve osebja. Tako so na primer nastavljene pri načrtovanju in montiranju osebje, ki prihajajo iz praktičnega kmetijstva, kar je za posameznega kupca-kmeta izrednega pomena in ima prednost, da mu strokovno vse preračuna, uredi in praktično v

Kvaliteta izdelkov in zanesljiva postrežba so najboljša reklama za to podjetje.

Končno želimo tvrdki mnogo uspeha in da tako dela tudi vnaprej!

Teološki seminar

TINJE, 26. do 28. avgusta 1971

Poizkusi zadnjih let so bili uspešni. Zato hočemo letos nadaljevati s teološkim tečajem. Posrečilo se nam je, da bosta predavala tudi letos dva strokovnjaka. Prepričani smo, da so bili udeleženci lanskoletnega seminarja zadovoljni.

Spored:

Četrtek, 26. 8.: Prof. dr. Alojz Rebula: ob 9. uri: Lik sinu človekovega — ob 16.30: misterij Cerkve — zvečer: besedno bogoslužje.

Petek, 27. 8.: Prof. dr. Alojz Rebula: ob 9. uri: izvorni greh — ob 11. uri: skupna sv. maša — ob 16.30: prof. dr. Karl Woschitz: Janezova kristologija.

Sobota, 28. 8.: Prof. dr. Karl Woschitz: ob 9. uri: Janezova kristologija — ob 11. uri: Janezova apokalipsa — ob 12.30: zaključek s skupnim kosilom.

Vesele počitnice in na svidenje

bogoslovci in THT duhovniki.

OBVESTILO

V Št. Rupertu pri Velikovec pri šolskih sestrah bo tudi letos Kmetijsko-gospodinjstva šola, v katero se morejo vpisati dekleta tudi namesto nadaljevalne šole. Imamo še prostora, zato pohitite z vpisom. Pouk na šoli se začne s 15. oktobrom in traja do 15. maja naslednjega leta.

Pridite nas osebno obiskat, da si šolo ogledate, ali pa pišite na naslov: Kmetijsko-gospodinjstva šola, 9010 Völkermarkt, Klosterstraße 2.

Velesejemski paviljon Zveze rajfajzovk — zrcalo kmetijsko-tehničnega razvoja

Namen velesejmov je, pokazati obiskovalcu najnovejši razvoj na gospodarskem področju. Kar tiče kmečkic poklic na Koroškem, se mu nudi ob priliki velesejma, da najde na razstavnem prostoru Zveze rajfajzovk vedno najnovejše pridobitve kmetijske tehnike. Ta Zveza, zavedajoč se svojega prevladujočega položaja na kmetijsko-tehničnem področju z namenom, svetovati kmetom, si nenehno prizadeva, da razstavi take stroje, ki so se tudi v praksi obnesli. Njen strojni oddelek vidi svojo nalogo tudi v tem, da intere-

naprave za avtomatizacijo krmljenja. Vsak kmet, ki namerava preurejati hlev ali eden oziroma drugi obrat živinoreje bo tu gotovo našel marsikatero koristno pobudo.

Zveza rajfajzovk se je zadnje leto začela baviti tudi z gradbenim materialom in je tozadevno dosegla že lepe uspehe. Svoj program bo še povečala. Letos je razstavljen gradbeni in izolacijski material, ki ju bodo v bodoče imele kmetijske zadruge na zalogi. Pri notranjem gospodarjenju je poleg mlekarstva tudi gospodinjstva tehnika bila upoštevana. Za oboje bodo na razpolago najnovejši stroji in orodje.

Prvič letos vidimo tu domačo bencinsko črpalko, ki je na Zgor. in Spod. Avstrijskem po mnogih kmetijah že udomačena. Na razpolago bodo kmetom po znižani ceni. Tudi dizel bo naprodaj po znižani ceni. Pojasnila dobite pri paviljonu Zveze rajfajzovk.

Kot druga leta je tudi letos dana možnost, da opozorimo na akcijo znižanih cen. Tako bo n. pr. razstavljen trosilec hlevskega gnoja po znižani ceni 20.000 šil., ki zaenkrat velja le za čas velesejma.

V središču zanimanja je letos razpis našega nagradnega tekmovanja pod naslovom „Šah smrti zaradi traktorja!“

Kmečka mladina in Gospodarska zbornica si prizadevata, da bi dosegli uzakonjeno dolžnost naprave zaščitne kabine na traktorju, kot je to že v več evropskih deželah. Zato je Zveza razstavila letos nekaj vzorcev kot tudi več drugih nagrad. Do njih so upravičeni kmetje in kmetice kot tudi njih družinski člani.

Vremenske zaščitne kabine so pri paviljonu Zveze za čas velesejma na razpolago z 20-odstotnim popustom.

Nakup kmetijskih strojev in orodja je olajšan z rajfajznovim strojnim kreditom 3.5% obresti za dobo dveh let. Strojni oddelek Zveze rajfajzovk čaka na Vaš obisk — ne zamudite prilike!

sentom prikaže najnovejše razvojne tendence, opažene na evropskem trgu kmetijskih strojev. Zato je verjetno v tem pogledu vodilna tudi na Celovškem velesejmu.

Traktor je in ostane najvažnejši stroj vsake kmetije. Poleg Steyr-traktorjev so razstavljeni tudi Fergusonovi, IHC in Deutz-traktorji z različnimi dodatnimi opremami. Gre za stroje, ki so danes vodilni na mednarodnem strojnem trgu. Tokrat vzbuja posebno zanimanje Steyr-komunalni traktor z osnovno opremo za različna opravila po občinah.

Pri obdelavi zemlje oziroma gnojenju se je uveljavila tendenca prostega verižnega gnojenja. V zvezi s tem razvojem je zvezin strojni oddelek že lani dal v uporabo trosilec umetnih gnojil za večje ploskve, in to ne samo pri zadrugah, temveč tudi pri naših večjih kmetijskih obratih. Zato je ta stroj letos razstavljen na ogled.

Močni vlačivci (traktorji) omogočajo uporabo sestavljivih kmetijskih strojev. V tej zvezi je kot letošnja novost na velesejmu „Sāmavator“, to je stroj, ki zemljo s posebno napravo rahlja in hkrati seje. Prav pri tem stroju vidimo velik napredek za obdelovanje polja.

Pri krmlilnih napravah je v zunanjem gospodarstvu nastopilo pomirjenje; zato pa pridobiva notranje gospodarstvo na svojem pomenu. V tej zvezi naj si vsak poljedelec ogleda na velesejmu 100 m³ stekleni silos z različnimi transportnimi napravami, med njimi je najnovejši navpični dvigalec.

Pozornost vzbujajo tudi specialni drobilci za koruzno silažo, ki pa so lahko opremljeni s posebnim valjem za ruvanje in so na ta način sposobni za uporabo pri silaži storžev.

Zadružna tovarna WHG, Grieskirchen, razstavlja poleg gori omenjene kmetijske razstave svoj celotni produkcijski program, med drugim ureditev za povečanje hlevov, spravo gnoja kot tudi

SHAKESPEARE

V neki družbi so pogrevali staro temo: ali je Shakespeare res napisal dela, ki mu jih pripisujejo ali ne. Pa se je oglašil duhovitež: „Shakespeare ni napisal ničesar. Pač pa je vsa dela, ki mu jih pripisujejo napisal nekdo drug, ki pa se je prav tako pisal Shakespeare.“